

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012

Rune Sø Neergaard

Rapport nr. 43 fra Sjældenhedsudvalget

Tornhalesejler, Juvre, Rømø, 21. oktober 2012. Foto: Ole Zoltan Göller

Indledning

Denne rapport omhandler 187 færdigbehandlede sager fra Danmark, heraf 165 fra 2012. Heri indgår fem sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet på opfordring fra lokalrapporternes redaktioner, vedrørende arter, som ikke figurerer på SU-listen, men som skønnes at være sjældne lokalt eller er truffet på usædvanlige tidspunkter af året. Disse fund publiceres (siden Rasmussen 1997) i den landsdækkende årsrapport i DOFT (og fra 2006 i *Fugleåret*), men er tillige nævnt sidst i denne rapport. 156 (83 %) af de færdigbehandlede sager (heraf 142 (86 %) af sagerne fra 2012) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes

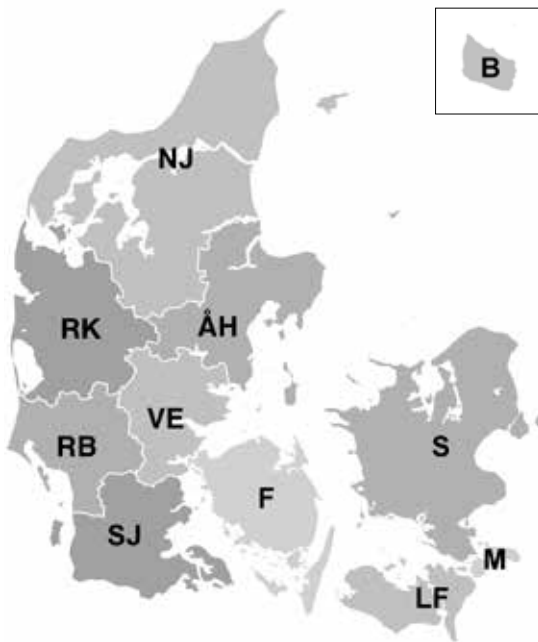
med en godkendelsesprocent på mellem 70 % og 88 % de seneste ti år (2002-2011). 132 (85 %) af de godkendte sager blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, bånd eller satellitsporing. Fra Grønland færdigbehandlede fem sager, som alle blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger 31 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlet. En liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Rækkefølgen i den systematiske gennemgang af forekomsterne følger Voous (1977). Regionsinddelingen følger samme inddeling som siden 1992 (SU-rapport 1992) og kan ses af oversigtskortet. Alle fund fra Danmarks eksklusive økonomiske zone regnes som danske fund. En uddybende forklaring mht. til definitionen og afgrænsningen af denne zone kan ses i sidste års SU-rapport (SU-rapport 2011).

Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for henholdsvis første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen mindst er i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immature (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1/1-1950; 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1/1-1950 til og med 2011; 3) antal godkendte fund og individer i 2012. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales af AERC (Association of European Rarities Committees). Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag regnes som fem fund. I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen, som nævnes efter artsnavnet.

Oversigt over regionsinddelingen anvendt i denne rapport.

Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), videofilm (Video), lydoptagelse (Bånd) eller dødfunden fugl (Død). Desuden er findere(n) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Som finder(e) regnes den(de), der har været til stede, da fuglen blev opdaget/bestemt. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderen er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til SU bør det angives, hvem finderen er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er artens/underartens normale yngle- og vinterudbredelse eller udbredelsen, hvorfra danske forekomster vurderes at komme, tilføjet i parentes.

Sjældne fugle i 2012

Året var mindre end en uge gammel, da den første Polarlomvie i det nye årtusinde trak forbi Gilleleje (S). Derudover startede året med endnu en jysk Spurveugle, som blev fundet nær Esbjerg (RB). Den overvintrende Nonnestenpikker i Strandby (NJ), som blev opdaget i november 2011, holdt stand i årets to første måneder, indtil den først forsvandt primo marts. Tre forskellige Amerikanske Sortænder blev registreret i årets første tre måneder ved hhv. Lakolk Strand (SJ), Ordrup Næs (S) og Asserbo Strand (S) – alle tre sandsynligvis tilbagevendende individer fra tidligere år. Endnu en gang var den Gråvingede Måge, der

opholdt sig et par uger i Aarhus i januar og februar.

Ultimo marts eller primo april blev en død Mellemflagspætte fundet nær Juelsminde (VE), hvilket sammen med en fugl i marts 2011 i Gråsten (SJ) var de første danske fund siden 1983. Et par sjældne ænder aflagde landet visit medio april, idet en Amerikansk Pibeand sås et par forskellige steder i Tøndermarsken (SJ), og en Brilleand observeredes kortvarigt ved Grenå (ÅH). En forbitrækkende Blå Glente midt i måneden ved Gilbjerg Hoved (S) var første fund af denne art uden for Skagen. Ultimo april blev en tidlig Alpe-sejler set ved Gundsømagle Sø (S), og en Kohejre holdt til en enkelt dag på Møn (M). Ultimo april bød også på de to første af forårets rekordmange Citronvipstjerter, idet hele syv forskellige fugle sås ultimo april/primo maj – heraf fire i Skagen (NJ). Samme lokalitet kunne primo maj endvidere notere landets kun andet fund af Sorthovedet Gul Vipstjert

I løbet af maj blev i alt ti forskellige Stylteløbere registreret på forskellige lokaliteter i Jylland, og tre par forsøgte at yngle ved hhv. Nagbøl (VE), Kongens Mose (SJ) og Lille Vildmose (NJ). Kun parret i Kongens Mose (SJ) producerede unger, som dog tilsyneladende blev prædateret, inden de var flyvefærdige. Medio maj aflagde en Triel visit ved Nr. Farup Enge (RB), og en Hvidskægget Sanger blev ringmærket i Blåvand (RB).

Ultimo maj er oftest en produktiv periode mht. sjældne fugle, hvilket også gjorde sig gældende i 2012. Således præsenterede landets blot fjerde Asiatiske Ørkensanger sig på fornemmeste vis en hel dag i

Dværgratting, Christiansø, 20. oktober 2012. Foto: Ib Jensen

Kuhls Skråpe, Bratten Strand, Frederikshavn, 12. juli 2012. Foto: Terje Nordvik

Skagen (NJ). Dette var i skarp modsætning til landets femte Dværghornugle, som sad og sang et par dage ved Fornæs (ÅH), idet denne observation først så offentlighedens lys lang tid efter, at fuglen var forsvundet. Året vil også blive husket for den hidtil største invasion af Hvidskægget Terne, idet i alt 23 fugle sås i Jylland i perioden 20.-26. maj, hvor seks fugle i Kongens Kær (VE) var den største ansamling. Dertil kommer en Dværngørn i Skagen (NJ), to Nathejrer i Vejlerne (NJ), en Sibirisk Bynkefugl i Gedser (LF) og en Rødvinget Braksvale på Vestamager (S) – alle i den sidste uge af maj måned.

Primo juni gav en Blåvinget And i Egå Engsø (ÅH) og en Sorthovedet Sanger på Christiansø (B), mens en Spottesanger medio juni i Blåvand (RB) var tredje år i træk med fund af denne art på lokaliteten. Også medio juni blev en syngende Buskrørsanger opdaget ved Vestvolden i København (S). Senere viste det sig, at lokaliteten faktisk husede et ynglepar, som fik minimum tre flyvefærdige unger. Ynglefundet udgør det første af arten i Danmark.

I juli blev hvad der antages at være den samme Kuhls Skråpe iagttaget på hele tre forskellige lokaliteter langs den jyske østkyst, og ultimo juli blev en Hætteværbling fundet på Christiansø (B).

Juli og august er traditionelt en god periode for sjældne vadefugle, men skuffede i 2012. Udover den efterhånden sædvanlige Tereklire i Margrethe Kog (SJ) var eneste sjældne vadefugleart i denne periode Prærieløber, idet en flok på to fugle sås i Margrethe Kog (SJ) primo august og en enkelt fugl sås på Fanø (RB) ultimo august. Landets femte Bonapartemåge blev fundet primo august i Blåvand (RB), og medio august blev landets blot tredje Eleonorafalk fotograferet, da den trak syd forbi tre heldige observatører ved Gedser (LF). Også medio august blev en Korttået

Lærke opdaget på Bornholm. Den første Brilleand nogensinde i august sås på augusts sidste dag ved Bækbygård Strand (RK), hvor den i øvrigt sås til et godt stykke ind i oktober.

I løbet af blot 35 minutter på en dag midt i september trak hele tre Små Skrigeørne ind ved Stevns (S), og desuden sad landets femte Nordsanger i nettene ved Gedser (LF) i samme periode. Ultimo september blev en Amerikansk Sortand (gen)fundet i Skagen (NJ), og samme sted og tidspunkt blev to Topskarver bogført. Disse udgjorde en tredjedel af de i alt seks Topskarver (alle i NJ), der blev registreret fra september til december. Endvidere blev landets første Høgeugle i seks år fundet i Store Hareskov (S) på den sidste dag i september.

I løbet af oktober sås to Prærieløbere og en Amerikansk Hjejle i Ballum Enge (SJ). Derudover blev endnu en Sibirisk Hjejle fundet ved Vesløs Vejle (NJ). En perlerække af sjældne fugle sås i oktober, bl.a. hele tre nye arter for landet. Kavalkaden af sjældne fugle blev indledt med en ringmærket Schwarz Løvsanger i Blåvand (RB) og landets blot sjette Tajgapiber på Mandø (RB) samme dag medio oktober. Herefter gik det slag i slag, idet den første nye art for landet i 2012 var en Dværgnattergal, der blev ringmærket på Christiansø (B) midt i måneden. Årets anden nye art for landet i form af en Olivenskovdrossel blev ringmærket præcist en uge senere samme sted. Samme dag, i den anden ende af landet, blev årets tredje nye art for landet fundet i form af en Tornhalesejler, der blev set og fotograferet i et par minutter på det nordlige Rømø (SJ). Stadig på denne, i et dansk feltornitologisk perspektiv, historiske dag blev der sågar ringmærket en Blåstjert i Hanstholm (NJ) og set en indtrækkende Sort Ibis ved Gedser (LF)! Ultimo oktober blev en Amerikansk Pibeand fundet ved Randers (ÅH), hvilket var første fund af denne art i ÅH.

Natthejre, Hanvejle, 28. maj 2012. Foto: Vagn Freundlich

November stod i høj grad i Krognæbbenes tegn, idet Danmark blev ramt af den hidtil største invasion af denne art nogensinde. Klart flest fugle sås i NJ, men også i andre landsdele var der spredte observationer. Landets anden Brune Tornskade blev primo november fundet på den noget uventede lokalitet Årslev Engso (ÅH). Ultimo november blev landets femte Gråsejler opdaget ved Gilleleje (S), og en flok på to Mongolske Pibere i Skagen (NJ) udgjorde landets kun andet fund af denne art.

Årets sidste måned var præget af vinterligt vejr, hvilket nok også var årsagen til, at de eneste sjældne fugle i denne måned var en Lille Bjergand opdaget midt i måneden ved Skælskør (S) og en Sortstrubet Drossel mellem jul og nytår i Vejlerne (NJ).

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside: www.dof.dk/sider/index.php?option=com_content&task=view&id=167&Itemid=194.

Fra og med 1. januar 2013 er Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis* genoptaget på SU-listen. Arten er blevet gradvist sjældnere i Danmark i det nye årtusinde og ses nu ikke længere årligt.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* udgår fra SU-listen 1. januar 2014, idet artens fundmønster anses som vel-dokumenteret på baggrund af totalt 135 godkendte fund.

SU har godkendt invasionen af Spurveugle *Glaucidium passerinum* på Sjælland i perioden 1. oktober 2011 – 1. maj 2012 samlet, hvilket er ensbetydende med, at SU ikke har taget stilling til de enkelte forekomster (SU-rapport 2011). Sjællandske fund uden for denne periode samt fund fra de øvrige landsdele skal stadig forelægges SU.

Desuden har SU godkendt invasionen af Krognæb *Picicola enucleator* i Nordjylland nord for Limfjorden i perioden 25. oktober – 31. december 2012 samlet, hvilket er ensbetydende med, at SU ikke har taget stilling til de enkelte forekomster i denne del af landet (Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, marts 2013). Alle fund fra 2012 fra de øvrige landsdele skal stadig forelægges SU.

En generel vejledning til indsendelse af fund til SU kan findes på: http://www.dof.dk/sider/index.php?option=com_content&task=view&id=169&Itemid=196.

Det er muligt for indsendere at uploade deres SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til SU, kan man gå ind på adressen: <http://www.netfugl.dk/su-opload/index.php>, hvor man vil blive vejledt. SU modtager fortsat gerne beskrivelser pr. post og e-mail, men observatører bedes så vidt muligt uploade deres beskrivelser via SU's hjemmeside.

SU behandler fund af arter fra alle kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de forskellige arters og underarters optræden herhjemme er det i princippet vigtigt, at alt bliver rapporteret. Der vil dog forekomme tilfælde, hvor det må skønnes, at en SU-godkendelse ikke er nødvendig, f.eks. fund af almindelige burfugle (*Undulat Melopsittacus undulatus*, Kanarieugl *Serinus canaria* m.v.). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Danmarkslisten

SU fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside: www.dof.dk/sider/index.php?option=com_content&task=view&id=167&Itemid=194. SU følger de taksonomi-

ske anbefalinger fra British Ornithologist's Union's Records Committee, som forkortes BOURC (BOU 2013). Der er fire ændringer på Danmarkslisten i forhold til tidligere publikationer fra SU. Når der sker taksonomiske ændringer for arter på den danske liste, genoptager SU typisk alle fund til fornyet behandling.

De to hidtige underarter af Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* har hver især fået artsstatus. Nominatformen fra Middelhavet bliver til Scopolis Skråpe *Calonectris diomedea* (monotypisk), mens underarten ssp. *borealis*, som yngler på øer ved de Kanariske Øer, Madeira, Azorerne og ud for Portugals kyst, overtager navnet Kuhls Skråpe *Calonectris borealis* (monotypisk). Kuhls Skråpe *Calonectris borealis* optages på den danske liste i kraft af et nyligt godkendt fund ved Bratten Strand nord for Frederikshavn i juli 2012. Fundet er særdeles veldokumenteret med fotos, som bl.a. viser den diagnostiske undervingetegning. SU har endnu ikke taget stilling til den taksonomiske placering af de øvrige danske fund af Kuhls Skråpe ssp. Langt hovedparten af de hidtidige fund af Kuhls Skråpe ssp. drejer sig givetvis om Kuhls Skråpe *Calonectris borealis*, som er regelmæssig mod nord til De Britiske Øer, mens Scopolis Skråpe *Calonectris diomedea* lader til at være sjælden nord for Biscayen. Sidstnævnte er dog truffet i britisk farvand, og der er tillige ét godkendt fund fra Sverige i 2005 (Raritetsskommittén 2013).

Lille Stormsvale *Hydrobates pelagicus* betragtes ikke længere som værende monotypisk, idet den nu regnes

som polytypisk med to underarter: nominatformen fra den østlige del af Atlanterhavet fra Norge og Island i nord til de Kanariske Øer i syd, og underarten ssp. *melitensis* fra det vestlige Middelhav. De danske forekomster af Lille Stormsvale henføres til nominatformen på baggrund af underarternes udbredelse. Underarten ssp. *pelagicus* er derfor føjet til den danske liste.

De to underarter af Sardinsk Sanger *Sylvia sarda* er blevet ophøjet til selvstændige arter. Nominatformen, som yngler på Sardinien og Korsika, overtager artsnavnet Sardinsk Sanger *Sylvia sarda* (monotypisk), mens underarten ssp. *balearica* fra de Baleariske Øer bliver til Balearisk Sanger *Sylvia balearica* (monotypisk). Sardinsk Sanger *Sylvia sarda* optages på den danske liste i kraft af et fund fra Skagen (NJ), hvor en 2K han blev ringmærket 12. juni 2005 (SU-rapport 2005). Fuglen kan med sikkerhed henføres til Sardinsk Sanger *Sylvia sarda* på baggrund af bl.a. vingemålet.

De tre underarter af Nordsanger *Phylloscopus borealis* har ligeledes hver især opnået artsstatus. Nominatformen overtager artsnavnet Nordsanger *Phylloscopus borealis* (monotypisk), underarten ssp. *examinandus* får det engelske navn Kamchatka Leaf Warbler *Phylloscopus examinandus* (monotypisk), og underarten ssp. *xanthodryas* får det engelske navn Japanese Leaf Warbler *Phylloscopus xanthodryas* (monotypisk). Nordsanger *Phylloscopus borealis* optages på den danske liste bl.a. i kraft af en ringmærket 1K-fugl fra Gedser 15.-16. september 2012. På baggrund af et sonogram af fuglens kald var det muligt at udelukke de to fjernøstlige arter. De tre nye arter er ganske ens morfologisk set, og SU afventer nærmere undersøgelser af biometri og feltkendetegn, inden de øvrige fund evt. revurderes. Imidlertid anser SU muligheden for spontane forekomster af de to fjernøstlige arter i Europa for relativ hypotetisk, hvorfor alle fem danske fund indtil videre regnes som *Phylloscopus borealis*. Den fænologiske spredning af de danske fund i august og september falder i øvrigt i tråd med andre sjældne gæster fra Vestsibirien.

Kohejre, Ålebæk Strand, Møn
27. april 2012.
Foto: Michael Køie Poulsen

Kategorier

I henhold til AERC-standard inddeles de i Danmark trufne fuglearter i fem kategorier defineret som følger:

- A:** Arter, der betragtes som spontant optrædende og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950; f.eks. Vibe *Vanellus vanellus* og Amerikansk Pibeand *Anas americana*. Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden måde assisterede forekomster, når fuglen ikke har været fodret eller tilbageholdt.
- B:** Arter, der betragtes som spontant optrædende men kun er truffet i perioden fra år 1800 til 1949; f.eks. Østlig Kravetrappe *Chlamydotis macqueenii* og Bartramsklire *Bartramia longicauda*.
- C:** Udsatte og undslupne arter, som har etableret en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande; f.eks. Nilgås *Alopochen aegyptiaca* og Fasan *Phasianus colchicus*.
- D:** Arter, som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet; f.eks. Stor Flamingo *Phoenicopterus roseus* og Hvid Pelikan *Pelecanus onocrotalus*.
- E:** Arter, der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende; f.eks. Rosapelikan *Pelecanus rufescens*, Steppeørn *Aquila nipalensis* med stropper og ynglefund af Rødhøne *Alectoris rufa*.

Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori **A, B** og **C**. Fund af arter i kategori **D** og **E** behandles også af SU, men publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

SU bestod frem til udgangen af 2012 af følgende medlemmer: Jan Hjort Christensen, Simon Sigaard Christiansen, Tim Hesselballe Hansen, Jens Søgaard Hansen, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Troels Eske Ortvad (formand), Knud Pedersen, Michael Schwalbe og Rasmus Strack.

Sjældenhedsudvalgets adresse: Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes Simon Sigaard Christensen, Andreas Bruun Kristensen, Troels Eske Ortvad og Palle A.F. Rasmussen. Derudover takkes Tor A. Olsen, Björn Malmhagen, Nigel Hudson, Dick Groenendijk og Alex Sand Frich for hjælp med oplysninger vedrørende fund af sjældne fugle i hhv. Norge, Sverige, Storbritannien, Holland og Grønland. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til SU og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Kategori A (spontane forekomster)

Category A (species recorded in an apparently wild state)

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* (0, 0, 1/1)

2012: 12/7, Bratten Strand, Frederikshavn (NJ), *Terje O. Nordvik (Foto). – 23/7, Nordmandshage (NJ), *Palle A.F. Rasmussen m.fl. (Foto og Video). – 31/7-1/8, Trelde Næs (VE), *Kurt Møller Hansen m.fl. (Foto).

De tre observationer antages alle at dreje sig om samme fugl og godkendes derfor kun som ét fund.

Som nævnt i afsnittet Danmarkslisten i indeværende rapport er de to underarter af Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* blevet splittet til to arter. Nominatformen fra Middelhavet bliver til *Scopolis Skråpe* *Calonectris diomedea*, mens underarten ssp. *borealis*, som yngler på øer ved de Kanariske Øer, Madeira, Azorerne og ud for Portugals kyst, overtager navnet Kuhls Skråpe *Calonectris borealis*. Begge de nye arter er monotypiske. Årets fund henføres til Kuhls Skråpe *Calonectris borealis*, idet der foreligger særdeles gode fotos af fuglen fra Bratten Strand, hvor bl.a. den diagnostiske undervingetegning kan ses. SU har endnu ikke taget stilling til den taksonomiske placering af de øvrige danske fund af Kuhls Skråpe ssp. Læs mere herom i afsnittet Danmarkslisten i indeværende rapport. (Midtatlanten; overvintrer Sydatlanten)

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 77/82, 1/1)

2012: 18/9, Grenen, Skagen (NJ), trk., *Rolf Christensen, Knud Pedersen.

Kun ét fund i 2012, hvilket er langt færre end de seneste fem år, hvor der var følgende antal fund: 2007 (4), 2008 (6), 2009 (6), 2010 (3) og 2011 (8). (Vestlige Middelhav; overvintrer i Middelhavet, tilstødende Atlanterhav mod nord til Sydensland)

Topskarv *Leucocarbo aristotelis*

(–, 82/149 excl. fund i perioden 1973 til 1983, 7/7)

2012: 16/2, Thyborøn Havn (RK), 2K, *Andreas Hagerman, *Andreas Bruun Kristensen (Foto). – 22/9-17/10, Hirtshals Havn (NJ), 1K, *Anders Østerby m.fl. (Foto). – 23/9-31/12, Hanstholm Havn (NJ), 1K, *John Kyed m.fl. (Foto). – 25-26/9, Skagen Havn (NJ), 1K, *Rolf Christensen m.fl. (Foto). – 26/9-30/10 Grenen og Skagen Havn (NJ), 1K, *Rolf Christensen m.fl. (Foto). – 24-30/11, Hanstholm Havn (NJ), 2K, *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto). – 28-31/12, 1K, Grenen, Skagen (NJ), *Jørgen Kabel m.fl. (Foto).

Et fint år med i alt syv forskellige fugle, hvoraf de seks var i NJ. Den regionale fordeling af de godkendte danske fund efter 1950 er med årets fund dermed som følger: NJ (59), RK (3), RB (17), ÅH (1), SJ (1), S (7) og B (1). (Island, Færøerne, Britiske Øer, Norge & Sverige)

Dværghejre *Ixobrychus minutus* (3/3, 8/8, 0)

1969: 7/8, Aalborg (NJ), 1K han fundet død, via Poul Lindhard Hansen m.fl. (Foto).

Fuglen blev fundet nylig død i Algade i Aalborg midtby. Den udstoppede fugl befinder sig på Naturhistorisk Museum i Skagen. (Mellem-, Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika)

Nathejre *Nycticorax nycticorax* (3/3, 24/24, 1/2)

2012: 27/5, Hanvejle og Lund Fjord, Vejlerne (NJ), 2 ex. (ad. og 3K), *Bjarke Huus Jensen m.fl. (Foto).

Det første danske fund af mere end én fugl af denne art. Et tidsmæssigt typisk fund, idet ti af de i alt 28 danske fund er fra maj. Månedsfordelingen er nu som følger: januar (2), april (4), maj (10), juni (4), juli (2), august (2), november (2) og december (1) samt et udateret fund fra 1895. Arten er ikke set i det øvrige Skandinavien i 2012. Fra Sverige, Norge og Finland foreligger i alt hhv. 30, 16 og ni fund (Raritetskomitéen 2013, NSKF 2013, Finlands RC 2013). (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Kohejre *Bubulcus ibis* (3/3, 11/11, 1/1)

2012: 27/4, Ålebæk Strand (M), sdr., *Per Schiermacker-Hansen, Henny Schiermacker-Hansen m.fl. (Foto).

Første fund siden 2008, hvor der var tre fund af to forskellige fugle (SU-rapport 2008). Eneste andet skandinaviske fund fra 2012 er fra Sverige, hvor én fugl sås på tre forskellige lokaliteter i maj (Björn Malmhagen pers. medd.). (Syd- & Østeuropa; overvintrer i Afrika)

Purpurhejre *Ardea purpurea* (8/8, 15/15, 0)

2011: 3/6, Lidsø-Tjørnebjerg, Rødbyhavn (LF), 2K, *Ole Friis Larsen.

Lidt overraskende er fundet det første for LF. Den regionale fordeling af de danske fund er med fundet fra 2011 som følger: NJ (9), RK (3), RB (2), ÅH (1), VE

(1), SJ (3), F (1), S (2) og LF (1). Mellem- & Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Sort Ibis *Plegadis falcinellus* (14/21, 22/24, 1/1)

2012: 21/10 Gedser Odde (LF), trk., *Ann Steffensen, *Claus Mortensen, *Ole Jensen m.fl. –

21-22/10, Bøtø Nor (LF), Leif Frederiksen, Frank Desting m.fl. (Foto).

Samme fugl, som først sås indtrækkende ved Sydstenen ved Gedser, og senere blev genfundet i nærliggende Bøtø Nor senere samme dag. I 2012 var der to fund i Sverige, hvor arten ikke er SU-art, og tre i Finland (Björn Malmhagen pers. medd., Lehkoinen et al. 2013). (Sydeuropa & Centralasien; overvintrer Nord- & Østafrika samt Sydøstasien)

Amerikansk Pibeand *Anas americana* (0, 35/35, 2/2)

2012: 14/4 og 24-28/4, Vidåslusen og Ny Frederikskog (SJ), ad. han, *Michael Schwalbe, Thomas Kjær Christensen m.fl. (Foto). – 30/10-2/11, Hornbæk Enge, Randers (ÅH), ad. han, *Lars Tom-Petersen m.fl. (Foto og Video).

Arten er nu set hvert år siden 2002. Fundet fra Hornbæk Enge er i øvrigt det første fra ÅH. (Nordamerika)

Blåvinget And *Anas discors* (1/1, 17/19, 1/1)

2012: 2/6, Egå Engsø (ÅH), ad. han, *Allan Janniche, Kent Olsen m.fl. (Foto).

Fuglen sås sammen med returtrækkende Krikænder. De fleste danske fund er fra april og især maj, idet månedsfordelingen nu er som følger: april (6), maj (9),

Amerikansk Pibeand, Hornbæk Enge, Randers, 30. oktober 2012. Foto: Kent Olsen

Lille Bjergand, Skælskør Inderfjord, 22. december 2012.
Foto: Christian A. Jensen

juni (2), august (1) og september (1). I Norge, Sverige og Finland var der hhv. to, ét og ét fund i 2012 (Tor A. Olsen pers. medd., Björn Malmhagen pers. medd., Lehtikoinen et al. 2013). I disse lande foreligger således følgende antal fund af arten til og med 2012: Norge (6), Sverige (27) og Finland (19) (NSKF 2013, Raritetskommissionen 2013). (Nordamerika)

Hvidøjet And *Aythya nyroca* (4/4, 61/65, 2/4)

2011: 31/10-13/11, Tryggelev Nor, Langeland (F), 1K han, *Ole Goldsmith m.fl. (Foto).

2012: 30/4, Gåsesøen, Ulvshale (M), 2 ex. (ad. han og 2K+ hun), *Eigil Larsen, Tim Andersen m.fl. (Foto). – 11-17/5, Klitten, Uggerby Klitplantage (NJ), 2 ex. (ad. han og 2K+ hun), Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto). – 19-24/8, Nielstrup Sø (S), ad. han, *Torben Sebro m.fl.

Fundet fra Nielstrup Sø regnes som genganger, idet en han er set på denne eller nærliggende lokaliteter hvert år siden 2007. Derimod er der ingen fund i 2012 fra Maribo-søerne (LF), hvor arten er set årligt 2007-2011 (SU-rapport 2007). (Øst- & Sydøsteuropa, overvintrer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)

Lille Bjergand *Aythya affinis* (0, 7/7, 1/1)

2012: 16-31/12, Skælskør Inderfjord, Nor og Havn (S), ad. han, *Andreas Bruun Kristensen, *Ib Jensen, *Morten Kofoed-Hansen m.fl. (Foto).

Landets ottende fund og det første fra december. Den månedlige fordeling af de danske fund er dermed som følger: januar (1), februar (2), marts (1), april (1), maj (1), juni (1) og december (1). År 2012 bød også på Færøernes andet fund og Norges sjette fund (SU 2013, Olofson & Sørensen 2010, Tor A. Olsen pers. medd.). (Nordamerika)

Amerikansk Sortand *Melanitta americana* (0, 7/7, 0)

2012: 14/1, Lakolk Strand (SJ), ad. han, *Michael Schwalbe m.fl. – 20-23/1, Ordrup Næs, Asnæs (S), ad.

Hvidøjede Ænder, Klitten, Uggerby Klitplantage, 11. maj 2012. Foto: Rune Sø Neergaard

Lille Skrigeørn, Dråby, Ebeltoft, 2. juni 2012. Foto: Kent Olsen

han, *Rasmus Strack m.fl. (Video). – 3-23/3 Asserbo Strand og Melby Overdrev (S), ad. han, Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 20/9-12/10 Grenen, Skagen (NJ), ad. han, *Rolf Christensen m.fl. (Foto og Video).

Alle fund fra 2012 regnes som gengangere i forhold til tidligere år. Fundet fra Ordrup Næs regnes som samme fugl, der sås 4.-5. januar 2011 ved Røsnæs (S), som ligger ca. 32 km VSV for Ordrup Næs (SU-rapport 2011). (Nordamerika & Nordøstsibirien)

Brilleand *Melanitta perspicillata* (0, 43/49, 2/2)

2012: 16/4, Grenå Havn (ÅH), 2K han rst. derefter trk., *Kent Olsen (Foto). – 31/8-10/10, Bækbygård Strand (RK), ad. han, *Frits Rost m.fl. (Foto).

Fundet fra Grenå er kun det andet fund for ÅH, mens fundet fra Bækbygård Strand er det første fund i august. Den månedlige fordeling af de danske fund er med årets fund som følger: NJ (19), RK (10), RB (9), ÅH (2), VE (1), SJ (1), F (1) og S (2). (Nordamerika)

Blå Glente *Elanus caeruleus* (0, 3/3, 1/1)

2012: 18/4, Gilbjerg Hoved (S), trk., *Alex Rosendal, *Tim Andersen m.fl.

Fjerde danske fund og det første uden for Skagen. Formentlig samme fugl blev efterfølgende set i Sverige 21.-24. april ved Dumme Mose i Småland. Fuglen udgjorde det andet svenske fund (Björn Malmhagen pers. medd.). (Iberiske Halvø, Sydfrankrig, Afrika)

Stor Skrigeørn *Aquila clanga* (?, 73/74, 2/2)

2012: 22/4, Gulstav, Langeland (F), 4K trk.fors., *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto). – 23/4, Hellebæk (S), 4K trk., *Steen Søgaard, Michael Køie Poulsen, Jesper Brodersen (Foto). – 3/6, Saksfjed Inddæmning (LF), 4K, *Preben Berg m.fl. (Foto). – 3/6, Søholt, Maribo (LF), 4K rst. derefter trk., *Jakob Engelhard, *Henrik Højholm,

*Lars Adler Krogh (Foto). – 19/6, Emmerlev, Højer (SJ), 3K+ trk., *Michael Schwalbe. – 18/8-13/9, Tybjerglille, Broksø m.v. (S), 5K han ("Tönn"), Troells Melgaard, Tim Andersen m.fl. (Foto).

Årets seks fund hidrører i alt blot tre forskellige individer. Fotos dokumenterer, at fuglen ved Gulstav fra 22. april er identisk med fuglen på Lolland 3. juni. Samme fugl sås i øvrigt i Skåne, Småland og siden i Skåne igen i løbet af maj (Svalan.se 2013). Derudover regnes fuglen fra Hellebæk (S) som samme fugl, da det tidsmæssigt passer med, at fuglen fra Langeland flyver til Skåne. Ud fra fotos taget af denne fugl 3. juni ved Søholt, Maribo (hvor den i øvrigt fløj rundt sammen med en Lille Skrigeørn) kunne det konstateres, at den var farveringmærket som redeunge 21. juli 2009 i Biebrza National Park i det østlige Polen. Den kendte satellitmærkede Store Skrigeørn, "Tönn", med oprindelse i Estland trak ud fra Sverige og ind ved Helsingør 14. august. Herefter fløj den via Vestsjælland, Nordfyn og Sønderjylland til Nordtyskland lige syd for den danske grænse, hvor den blev registreret 16. august. Derefter trak den noget overraskende tilbage til Sjælland via Fehmern og Lolland. Her blev den set af mange observatører ved Tybjerglille og Broksø på Sydsjælland i perioden 18. august til 13. september. Herfra trak den via Lolland igen til Nordtyskland, hvor den blev registreret 14. september (Eagles of Estonia 2013). Da den er genganger fra 2010 og 2011 (SU-rapport 2010, SU-rapport 2011) tæller årets fund af "Tönn" ikke med i opsummeringen. (Rusland & østlige Baltikum; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Indien & Nordøstafrika).

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* (?, 127/131, 8/8)

2011: 12/5, Gulstav, Langeland (F), 2K+ trk.fors., *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto).

Dværgørn, Råbjerg, Skagen, 28. maj 2012. Foto: Jørgen Kabel

Eleonorafalk, Gedser, 18. august 2012. Foto: Michael Borch Grell

2012: 29/5, Gyvelstien, Skagen (NJ), 2K, *Jørgen Terp Laursen, *Tonny Ravn Kristiansen m.fl. (Foto). – 29-30/5, Skagen (NJ), 3K+ trk.fors., *Jørgen Terp Laursen, Tonny Ravn Kristiansen m.fl. (Foto). – 30-31/5, Nørreballe Nor og Ristinge Halvø (F), 3K+, *Ella Mikkelsen, Torbjørn Eriksen, Jacob Sterup (Foto). – 2/6, Karlsbjerg, Ebeltoft (ÅH), 2K trk., *Kent Olsen (Foto). – 3/6, Søholt, Maribo (LF), 4K+ rst. derefter trk., *Jakob Engelhard, *Henrik Højholm, *Lars Adler Krogh (Foto). – 12/9, Stevns Klint (S), 2K trk. kl. 13.27, *Thomas W. Johansen m.fl. (Foto). – 12/9, Stevns Klint (S), 2K trk. kl. 13.44, *Frank Desting m.fl. – 12/9, Stevns Klint (S), 2K trk. kl. 13.50, *Jørgen Munck m.fl. (Foto).

Årets syv fund ligger alle inden for artens normale forekomstperiode. De tre fugle 12. september fra Stevns (S) er ny dagsrekord for Danmark. De regnes i øvrigt som tre fund, da fuglene kom trækkende hver for sig. Lidt bemærkelsesværdigt, var fuglen ved Søholt (LF) i selskab med en Stor Skrigeørn. Arten udgår af SU-listen fra 1. januar 2014, idet artens forekomstmønster er veldokumenteret. (Østeuropa; overvintrer sydlig & sydøstlige Afrika)

Stor Skrigeørn / Lille Skrigeørn *Aquila clanga* / *Aquila pomarina*

2008: 17/6, Vestamager (S), 3K+ trk., *Morten Scheller Jensen (Foto).

Dværgørn *Aquila pennata* (0, 12/12, 1/1)

2012: 28/5, Hulsig og Skagen (NJ), 2K lys form trk.fors., *Sebastian Klein m.fl. (Foto).

Fundet udgør det ottende forårsfund fra Skagen. Der foreligger ikke andre skandinaviske fund i 2012. (Sydeuropa; overvintrer i Afrika).

Eleonorafalk *Falco eleonorae* (0, 2/2, 1/1)

2012: 18/8, Gedser Odde (LF), 2K lys form trk., *Louis A. Hansen, *Michael B. Grell, *Anders Zuschlag (Foto).

Det blot tredje danske fund. De to tidligere fund er 4. oktober 1988, Gulstav Klint (F) (SU-rapport 1992) og

14. august 1996, Christiansø (B) (SU-rapport 1995-1996). Storbritannien havde 11. august 2012 sit ottende fund (Nigel Hudson pers. medd.), mens Polen 3. september 2012 havde sit ellefte fund (Komisja Faunistyczna 2013). Fra det øvrige Skandinavien foreligger i alt 15 fund fra Sverige (Raritetskommittén 2013) og ét fra Finland (Finlands RC 2013), mens arten aldrig er truffet i Norge (NSKF 2013). (Sydeuropa; overvintrer Madagaskar)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (39/39, 98/109, 10/10)

2012: 11/1, Mindelund og Kalvekrog, Fanø (RB), 2K, *Kim Fischer (Foto). – 2/2-17/3, Mandø (RB), 2K, *Kristian Laustsen m.fl. (Foto). – 11/3, Kongeåslusen og Indvindingen (RB), 2K, *Jimmy Skat Hansen, *Henrik Højholm, *Mads Olsen m.fl. (Foto). – 21/3, Vesløs Vejle (NJ), 2K, *Helge Røjle Christensen m.fl. (Foto). – 4-5/10, Værnengene og Tipperne (RK), 1K, *Paul Vinke, Morten Jenrich Hansen m.fl. (Foto). – 8/10, Stigsnæs (S), 1K trk., *Rasmus Bøgeskov Larsen (Foto). – 12/10, Roshage, Hanstholm (NJ), 1K trk., *Tonny Ravn Kristiansen (Foto). – 12/10, Kikhavn, Hundested (S), 1K trk., *Michael Trasborg. – 20/10-30/11, Tipperne (RK), 1K, *Ole Thorup, Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 22/11, Gedser Odde (LF), 1K, *Troels Eske Ortvad m.fl. (Foto). – 6+12/12, Blåvands Huk (RB), 1K, *Henrik Böhmer m.fl. (Foto). – 8-28/12, Vestamager (S), 1K, *Morten Christensen m.fl. (Foto). – 30/12 Peberholm (S), 1K, *Søren Brinch (Foto).

Rekordforekomst med hele 13 fund af i alt ti forskellige fugle. Det næstbedste år er 2009, hvor der ligeledes var 13 fund men af kun otte forskellige individer (SU-rapport 2009). Af fundene fra 2012 regnes fuglen fra Mandø, Indvindingen og Kongeåslusen (RB) i februar og marts som samme fugl, der sås på Mandø i oktober 2011 (SU-rapport 2011) og indgår derfor ikke i opsummeringen. Endvidere regnes fuglen på Vestamager hhv. Peberholm (S) i december som samme fugl og indgår følgelig kun som ét fund i opsummeringen. (Nordskandinavien & Nordlige Rusland)

Triel *Burhinus oedicnemus* (17/22, 29/29, 1/1)

2012: 15-16/5, Nr. Farup Enge (RB), *Jørgen Peter Kjeldsen m.fl. (Foto).

Maj er med i alt ti fund den måned med flest fund. I øvrigt er fordelingen af de danske fund ret spredt med fund i ti af årets tolv måneder. Månedsfordelingen af de danske fund er med årets fund som følger: januar (1), april (4), maj (10), juni (5), juli (8), august (5), september (2), oktober (5), november (3) og december (3) samt et udateret fund fra 1895. Eneste andet skandinaviske fund i 2012 var en fugl, som sås 13.-24. juli i Jämtland, Sverige (Björn Malmhagen pers. medd.). (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa & Nordafrika)

Stylteløber *Himantopus himantopus* (13/16, 45/66, 6/10)

2012: 4/5, Nørresø (SJ), 2 2K, *Michael Schwalbe (Foto). – 7-19/5, Nagbøl (VE), 2 ex. (han og hun i yngleforsøg), *Lars Kristensen, *Viggo Kristensen, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto). – 11/5-21/6, Kongens Mose (SJ), 2 ex. (han og hun i yngleforsøg), *Stefan Andersen m.fl. (Foto). – 17-27/5, Kongens Mose (SJ), *Tim Andersen m.fl. (Foto). – 18-27/5, Kongens Mose (SJ), han, *Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto). – 18/5, Ag-

ger Tange (NJ), 2 ex. (han og hun), *Jeppe Bundgaard, *Peter Bundgaard m.fl. (Foto). – 19-31/5, Hegnsvej, Lille Vildmose (NJ), 2 ex. (han og hun i yngleforsøg), *Palle A.F. Rasmussen m.fl. (Foto).

Et rekordår og så endda med hele tre forskellige yngleforsøg. Det hidtil bedste år var 1995, hvor der var fire fund af syv forskellige fugle (SU-rapport 1995-1996). Parret ved Nagbøl lagde æg, men disse blev præderet af Blishøns *Fulica atra*. Parret i Lille Vildmose blev set ruge på rede og hævde territorium, men reden blev sandsynligvis præderet af en Ræv *Vulpes vulpes*. Parret i Lille Vildmose antages i øvrigt at være identisk med de to fugle på Agger Tange dagen før og tæller derfor ikke med i opsummeringen. Det lykkedes for yngleparret i Kongens Mose at udklække tre dununger, som sås 21/6. Herefter sås hverken adulte eller dununger på lokaliteten trods eftersøgning, og det formodes, at ungerne er blevet præderet. Både 17- og 18. maj sås tre adulte fugle i Kongens Mose, men ud fra fotos kunne det afgøres, at der var tale om fire forskellige fugle. Den 27. maj sås således også fire fugle samtidig på lokaliteten. Arten har med undtagelse af 2008 været årlig siden 1998. (Mellem- & Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Stylteløber, Nagbøl, 8. maj 2012. Foto: Steen Christensen

Rødvinget Braksvale, Klydesøen,
Vestamager, 2. juni 2012.
Foto: Keith Fox

Rødvinget Braksvale *Glareola pratincola* (1/1, 15/15, 1/1)

2012: 31/5-8/6, Klydesøen, Vestamager (S), ad. sdr.,
*Stefan Stürup m.fl. (Foto).

Fuglen blev noget af et tilløbsstykke og kunne ofte ses fouragerende og rastende på nært hold. Maj er med i alt syv fund den måned med flest fund. Månedsfordelingen af de danske fund er som følger: maj (7), juni (3), juli (1), august (4) og september (2). Fundet var det eneste skandinaviske i 2012. Fra Sverige, Norge og Finland foreligger i alt hhv. 22, fem og syv fund (Raritetsskommittén 2013, NSKF 2013, Finlands RC 2013). (Sydeuropa & Centralasien; overvintrer tropisk Afrika)

Rødvinget Braksvale / Orientbraksvale *Glareola pratincola* / *Glareola maldivarum*

2012: 25/5, Agger Tange (NJ), ad. sdr., *Jeppe Bundgaard, Ib Jensen m.fl. (Foto).

Der blev set røde undervinger på fuglen, som blev set gennem længere tid, men på meget stor afstand. De for Rødvinget Braksvale arts-karakteristiske lange halefjer eller hvide vingebagkanter blev således ikke set, og fundet er derfor godkendt som Rødvinget Braksvale / Orientbraksvale.

Braksvale sp. *Glareola* sp.

1960: 17/9, Svogerslev Sø, Roskilde (S), 1K+, Carsten Murmann.

Sibirisk Hjeje, Vesløs Vejle, 9. oktober 2012. Foto: Jeppe Bundgaard

Fundet har tidligere været godkendt som Rødvinget Braksvale (SU-rapport 1965-1969), men da beskrivelsen hverken udelukker Sortvinget Braksvale *Glareola nordmanni* eller Orientbraksvale, er fundet forkastet og nu godkendt som Braksvale sp.

Sibirisk Hjeje *Pluvialis fulva* (0, 29/29, 1/1)

2012: 8-10/10, Vesløs Vejle (NJ), ad. odr., *Jeppe Bundgaard, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

Siden 1993 er arten set hvert år med undtagelse af 1997 og 2011. I Norge er der godkendt tre fund fra 2012, men herudover foreligger mindst tre yderligere veldokumenterede fund, som endnu ikke er indsendt (Tor A. Olsen pers. medd.). I Sverige og Finland var der i 2012 hhv. tre og to godkendte fund (Björn Malmhagen pers. medd., Lehtikoinen et al. 2013). (Nordøstlige Sibirien & Alaska; overvintrer i Sydøstasien & Australien)

Amerikansk Hjeje *Pluvialis dominica* (0, 12/12, 1/1)

2012: 18-26/10 Ballum Enge (SJ), 1K, *Jens Ballegaard m.fl. (Foto).

Første fund siden 2008, hvor der var to fund (SU-rapport 2008). Der foreligger blot tre tidligere fund af 1K-fugle fra Danmark. I Norge var der tre fund af i alt fire 1K-fugle i medio/ultimo september (Tor A. Olsen pers. medd.), hvilket var de eneste andre fund i Skandinavien i 2012. (Nordamerika; overvintrer i Sydamerika.)

Amerikansk Hjeje, Ballum Enge, 18. oktober 2012.
Foto: Allan Kjær Villesen

Prærieløber *Calidris subruficollis* (1/1, 36/36, 4/5)

2012: 3/8, Saltvandssøen, Højer (SJ), 2 ad. sdr. (han og uspec. køn), *Clemens Portofee m.fl. (Foto). – 28/8, Rindby Strand, Fanø (RB), ad. sdr., *Kim Fischer (Foto). – 3-24/10, Ballum Enge (SJ), 1K, *Tim Andersen, *Thomas W. Johansen (Foto). – 7-10/10, Ballum Enge (SJ), 1K, *Niels Bomholt Jensen m.fl. (Foto).

År 2012 er med fire fund det hidtil bedste år for arten i Danmark. Arten har med undtagelse af 2006 været årlig siden 1994 med op til tre fund per år. Fundet af to fugle i Saltvandssøen primo august udgør det første danske af mere end én fugl. Dog sås 18.-21. maj 1996 to fugle på Bygholm Vejle (NJ), men da de to fugle på intet tidspunkt sås sammen, regnes de som to separate fund (SU-rapport 1995-1996). De to fugle i oktober i Ballum Enge slog følge 7.-10. oktober, men da de ikke ankom samtidig regnes det som to separate fund. Fundet af to fugle i Saltvandssøen primo august udgør det første danske af mere end én fugl.

I Sverige, Norge og Finland var der hhv. seks, seks og to fund i 2012 (Björn Malmhagen pers. medd., Tor A. Olsen pers. medd., Lehikoinen et al. 2013). Arten blev taget af den svenske SU-liste fra 2003 (Raritetskommittén 2013). (Arktisk Nordamerika; overvintrer sydlige Sydamerika)

Terekklire *Xenus cinerea* (0, 50/50, 0)

2012: 10-21/7, Saltvandssøen, Højer (SJ), ad. sdr., *Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto).

Den eneste Terekklire i Danmark i 2012 blev den efterhånden sædvanlige fugl fra Margrethe Kog/Saltvandssøen, som sås for femte år i træk i området. Af samme årsag tæller årets fund ikke med i opsummeringen. (Finland, Hviderusland & Rusland; overvintrer tropisk Afrika, kysterne langs det Indiske Ocean, Sydøstasien & Australien)

Bonapartemåge, Blåvands Huk, 4. august 2012. Foto: Bjørn Frikke

Bonapartemåge *Chroicocephalus philadelphia* (0, 4/4, 1/1)

2012: 4-5/8, Blåvands Huk (RB), ad. sdr., *Kristian Birchwald Jensen m.fl. (Foto).

Første danske fund uden for Nordjylland, idet alle tidligere danske fund stammer fra Skagen og Hirtshals. Den månedlige fordeling er dermed: august (2), oktober (1) og november (2). Arten sås i 2012 desuden for første gang på Færøerne, idet en 2K-fugl sås 11. januar ved Tórshavn (SU 2013). (Nordamerika)

Gråvinget Måge *Larus glaucescens* (0, 1/1, 0)

2012: 24/1-11/2, Universitetsparken, Aarhus (ÅH), ad. vdr., *Emil Skovgaard Brandtoft m.fl. (Foto).

Samme fugl, der blev opdaget i november 2009 (SU-rapport 2009), og som også sås i flere perioder i 2010 (SU-rapport 2010). Universitetsparken husede samtidig også en Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*, og til tider var disse to fugle de eneste "store" måger på lokaliteten! (Nordlige Stillehav)

Gråvinget Måge, Universitetsparken, Aarhus, 25. januar 2012. Foto: Kent Olsen

Hvidskægget Terne, Brabrand Sø, 22. maj 2012. Foto: Thorkil Brandt

Hvidskægget Terne *Chlidonias hybrida* (0, 29/38, 9/23)

2012: 20/5, Klæggravene, Margrethe Kog (SJ), ad. sdr., *Gerda Bladt (Foto). – 21-24/5, Brabrand Sø (ÅH), 2 ad. sdr. (kun 1 ex. 23-24/5), *Søren Skriver m.fl. (Foto). – 21-22/5, Kongens Kær (VE), 6 ad. sdr. (kun 2 ex. 22/5), *Alex Sand Frich m.fl. (Foto). – 22/5, Skjern Enge og Albæk Fælled (RK), ad. sdr., *Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 22-23/5, Grynderup Sø, Salling (NJ), 5 ad. sdr. (kun 4 ex. 23/5), *Frits Rost m.fl. (Foto). – 23/5, Kærup Holme, Vejlerne (NJ), ad. sdr., *Henrik Haaning Nielsen, *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto). – 23/5, Vilsted Sø (NJ), 4 ad. sdr., *Jeppe Bundgaard (Foto). – 23/5, Hasberg Sø, Tønder (SJ), 2 ad. sdr., *Morten Bentzon Hansen, *Jens Søgaard Hansen (Foto). – 26/5, Kammerlusen, Ribe (RB), ad. sdr. rst. derefter trk., *Ole Zoltan Göller (Foto).

Danmark blev i slutningen af maj ramt af, hvad der må betegnes som en regulær invasion med ni fund af i alt 23 fugle. Alle fundene var fra Jylland og faldt meget koncentreret inden for blot syv dage. Invasionen smittede ikke af på de andre skandinaviske lande, hvor der overhovedet ikke sås Hvidskæggede Terner i 2012. Den flotte forekomst i Danmark skal ses i lyset af det

store antal fugle, som sås i Nordtyskland i foråret 2012. Eksempelvis sås imponerende 750 fugle ved Kummerower See i Mecklenburg-Vorpommern 22. maj (Ornitho.de 2013). (Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Polarlomvie *Uria lomvia* (5/6, 7/7, 1/1)

2012: 4/1, Børstrup Hage, Gilleleje (S), ad. sdr. trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Jakob Engelhard, Tim Andersen m.fl.

Første danske fund siden 1998, hvor der var hele tre fund af arten (SU-rapport 1998). Fundet er tidsmæssigt typisk, idet otte af de danske fund er fra perioden december til februar. Med årets fund er månedsfordelingen af de danske fund dermed som følger: januar (4), februar (2), marts (1), maj (1), oktober (1), november (1) og december (2) samt et udateret fund fra 1911.

Dværghornugle *Otus scops* (2/2, 2/2, 1/1)

2012: 27-28/5, Fornæs (ÅH), syng., *Gert Rosenlund, *Jørgen Terp Laursen (Bånd).

Hermed det femte danske fund og det første siden 12. juni - 3. juli 2003, Filsø (RK) (SU-rapport 2003).

Storbritannien havde i 2012 landets 80. fund af arten, heraf 39 fund siden 1950 (Nigel Hudson pers.

Høgeugle, St. Hareskov, 7. oktober 2012. Foto: Nis Lundmark Jensen

medd.). (Sydeuropa; overvintrer Afrika & fåtalligt Sydeuropa)

Høgeugle *Surnia ulula*
(ca. 30/30, 40/40 excl. invasionen i 1983/84, 1/1)

2012: 30/9-8/10, Store Hareskov (S), 1K, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto).

Første danske fund siden 2006, hvor en fugl sås ved Hjarde mål (NJ) fra december 2005 til februar 2006 (SU-rapport 2006). Fundet skal ses i lyset af en større invasion af arten til det sydlige Skandinavien i efteråret

2012 med rigtig mange fund bl.a. i det sydlige Sverige (SOF 2013). (Skandinavien & Rusland)

Spurveugle *Glaucidium passerinum*
(17/17, 77/77 excl. fund på Sjælland i 2011, 1/1 excl. fund på Sjælland i 2012)

2012: 1-14/1, Lindet Skov (SJ), *Egon Iversen m.fl. (Foto). – 5-22/1, Solbjerg Plantage (RB), syng., *Ole Zoltan Göller m.fl. (Bånd).

Henover vinteren 2011/2012 sås ca. 45 fugle på Sjælland (R. Strack in prep.). Som nævnt i den foregående

Gråsejler, Gilbjerg Hoved, 23. november 2012. Foto: Jens Søgaard Hansen

SU-rapport (SU-rapport 2011) behandler SU ikke sjællandske fund af Spurveugle i perioden 1. oktober 2011 – 1. maj 2012, da invasionen i denne landsdel er veldokumenteret. Sjællandske fund uden for denne periode samt fund fra de øvrige landsdele skal stadig forelægges SU. Fuglen i Lindet Skov sås fra 29. december 2011 (SU-rapport 2011) og tæller derfor ikke med i opsummeringen over fund fra 2012. Fundet fra Solbjerg Plantage er i øvrigt det første fra RB. (Skandinavien, Rusland, Øst- & Mellemeuropa)

Tornhalesejler *Hirundapus caudacutus* (0, 0, 1/1)

2012: 21/10, Juvre, Rømø (SJ), 1K+ rst. derefter trk., *Ole Zoltan Göller (Foto).

Første danske fund. Fundet udgør det kun 21. fund i Vestpalæarktisk (Slack 2009). Læs mere om fundet andetsteds i *Fugleåret 2012*. (Nordlige Asien; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Gråsejler *Apus pallidus* (1/1, 3/3, 1/1)

1942: 29/10, Østerrev, ca. 15 km ØNØ for Totten, Anholt (ÅH), 1K hun fundet død, fyrfalden, via Hans Larsson (Foto).

1987: 17/10, Christiansø (B), 1K ringm., *Claus Horneman, *Michael Fink, *Sakari Kauppinen m.fl. (Foto).

2012: 23-24/11, Gilbjerg Hoved (S), 1K, *Jan Hjort Christensen m.fl. (Foto).

Af landets nu fem fund er fire fra perioden 17. oktober til 24. november. Fuglen fra Østerrev ved Anholt blev fundet på fyrskibet "Anholt Knob". Skindet fra denne fugl ligger på Zoologisk Museum i København (ZM). Fuglen er indleveret fra Fyrvæsenet, som ZM havde en aftale med i mange år. Fyrfaldne fugle blev indleveret i kassevis den gang, og rigtig mange skind i samlingen er fra den tid (Jan Bolding Kristensen i brev, kurateringsassistent på ZM). Fuglen, som oprindeligt var bestemt til Mursejler *Apus apus*, bliver hermed landets første forekomst. Det kan tilføjes, at "Anholt Knob" var lokaliseret blot ca. 2-4 km fra grænsen mellem Danmarks og Sveriges eksklusive

økonomiske zoner, som udgør grænsen for danske fund til havs (Gladstonefamily.net 2013). Fundet fra Christiansø i 1987 har tidligere været forkastet (SU-rapport 2006), men er efter genbehandling nu blevet godkendt. De fleste nordeuropæiske fund er gjort i det sene efterår i forbindelse med varme sydlige vinde. På dette tidspunkt befinder langt størsteparten af Mursejlerne *Apus apus* sig allerede i Afrika. Fra Sverige foreligger i 2012 ét godkendt fund: 16.-18. oktober, Kullen, Skåne (Björn Malmhagen pers. medd.). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Alpesejler *Tachymarptis melba* (3/3, 26/27, 1/1)

1965: 30/9, Blåvands Huk (RB), 1K hun fundet død, fyrfalden, *fyrpasser Skjoldborg via Erik Kramshøj (Foto).

2012: 25/4, Gundsømagle Sø (S), trk., *Karen Lang, *Flemming Lang (Foto).

Skindet fra fuglen fra Blåvand i 1965 ligger på Zoologisk Museum i København (ZM). Fundet fra Gundsømagle Sø udgør det første fra april. Månedsfordelingen er med årets fund som følger: april (1), maj (2), juni (5), juli (5), august (3), september (9) og oktober (4) samt et udateret fund fra 1915. (Alperne, Sydeuropa & Lilleasien mod øst til vestlige Himalaya; overvintrer tropisk Afrika)

Mellemlagspætte *Dendrocopos medius* (-, 3/3, 1/1)

2011: 13/3, Gråsten (SJ), *Ken Sievertsen (Foto).

2012: marts/april, Staksrode Skov (VE), dødfunden, *Erik Larsen, *Bodil Larsen (Foto).

De to fund fra 2011 og 2012 udgør de første siden en vinduedræbt fugl 12. juli 1983 i Allerød (S) (SU-rapport 1985). Arten uddøde som dansk ynglefugl i 1959 (Norup 1961), mens den holdt stand som svensk ynglefugl indtil 1982/83 (Holmbring & Petterson 1983). Arten har de seneste par årtier ekspanderet sin udbredelse i Nordtyskland kraftigt, og der har i 2012 været flere fund meget tæt på den danske grænse (Ornitho.de 2013). I Holland talte bestanden i 2011 360 par blot ca.

15 år efter at arten genindvandrede til landet (Naturbericht.nl 2013). (Syd- & Mellemeuropa)

Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla* (0, 43/43, 1/1)

2012: 19-24/8, Raghhammer Odde (B), 1K, *Andreas Bruun Kristensen, *Andreas Egelund Christensen, *Morten Kofoed-Hansen m.fl. (Foto).

Det tidlige tidspunkt for en ungfugl indebærer, at det absolut er en mulighed, at fuglen kunne være et resultat af et ukendt bornholmsk ynglepar. Arten er noget hyppigere i de andre nordiske lande. Således er den taget af den svenske og finske SU-liste i 1999 hhv. 2007 (Raritetskommittén 2013, Finlands RC 2013), mens der i Norge er 123 fund af 129 fugle til og med 2012 (Tor A. Olsen pers. medd.). (Sydeuropa, Nordafrika, Lilleasien & Centralasien; overvintrer Afrika & sydlige Asien)

Mongolsk Piber *Anthus godlewskii* (0, 1/1, 1/2)

2012: 24/11-2/12, Grenen, Skagen (NJ), 2 ex. (1K og uspec. alder) (kun 1 ex. fra 29/11), *Rolf Christensen m.fl. (Foto).

Landets andet fund, 15 år efter det første: 22. november – 1. december 1998, Tipperne (RK) (SU-rapport 1998). Fundet er samtidig det blot andet multifund i Europa, idet det hidtil eneste drejer sig om to fugle, der sås 22.-24. november 1998 i Dorset,

Mongolsk Piber, Grenen, Skagen, 25. november 2012.
Foto: Henrik Haaning Nielsen

Sydengland (Slack 2009). Begge disse fugle blev i øvrigt ringmærket. I starten af november 2012 blev det 24. fund af arten i Finland gjort (Lehikoinen et al. 2013). (Mongoliet & nærliggende områder; overvintrer sydlige Asien)

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 5/5, 1/1)

2012: 11/10, Mandø (RB), *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto).

Det første fund siden 2001, hvor en fugl sås på Rønne Havn (B) 15. oktober (SU-rapport 2001). De tid-

Mellemflagspætte, Gråsten, 13. marts 2011. Foto: Ken Sievertsen

Tjagapiber, Mandø, 11. november 2012. Foto: Rune Sø Neergaard

Gul Vipstjert, ssp. *feldegg*, Grenen, Skagen, 4. maj 2012.
Foto: Søren Kristoffersen

ligere fund fordeler sig med ét om foråret (29. april – 1. maj) og fire om efteråret (29. september – 16. november). Årets fund skal ses i lyset af, at der i efteråret 2012 blev registreret et hidtil uset stort antal fugle i Nord- og Vesteuropa. Alene i Norge sås således ca. 25 fugle i perioden 19. september - 3. november (Tor A. Olsen pers. medd.). Derudover havde både Sverige og Finland tre fund i 2012 (Björn Malmhagen pers. medd., Lehtikoinen et al. 2013), mens der i eksempelvis Holland sås ca. 15 fugle (Dick Groenendijk pers. medd.). I Storbritannien blev næsten 50 fugle registreret i 2012, og arten skal fra 1. januar 2013 ikke længere godkendes af det britiske sjældenhedsudvalg (BBRC 2013). (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Citronvipstjert *Motacilla citreola* (0, 40/41, 7/7)

2011: 3/9, Blåvands Huk (RB), 1K trk., Anton Herrig Liebermann m.fl.

2012: 28/4, Butterstien, Skagen (NJ), han, *Claus Madsen, Jytte Ahrenkiel, Claus Nielsen. – 30/4, Busemarken Mose (M), han, *Per Schiermacker-Hansen, Anders Prehn (Foto). – 1-2/5, Grenen, Skagen (NJ), hun, *Rolf Christensen, Niels Vedel m.fl. (Foto). – 2/5, Dalegårdsbruddet, Nexø (B), 2K han, *Sune Riis Sørensens m.fl. (Foto). – 6/5, Grenen, Skagen (NJ), han trk. fors., *Jan Hjort Christensen, *Rolf Christensen m.fl. (Foto). – 8/5, Flyndersø, Korshage (S), han, *Birthe Rasmussen, *Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto). – 14/8, Grenen, Skagen (NJ), 1K trk., *Rolf Christensen, Jørgen Hulbæk Christiansen, Arve Jensen.

Citronvipstjert, Grenen, Skagen, 1. maj 2012. Foto: Anders Wiig Nielsen

Med syv fund blev 2012 det bedste år nogensinde. Seks af fundene er fra foråret, hvor også størstedelen af de danske fund er fra. Således er i alt 29 af de 47 fund gjort fra ultimo april til primo juni. Skagen tegner sig med 14 fund for ca. halvdelen af de danske forårsfund. Fundet fra Blåvand i 2011 blev først forkastet, men er siden blevet genbehandlet og godkendt (SU-rapport 2011). (Rusland mod vest til Baltikum & Polen; overvintrer Indien & fåtalligt Arabien)

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

Med karakterer svarende til **Sorthovedet Gul Vipstjert**, ssp. *feldegg* (0, 1/1, 1/1)

2012: 4/5, Grenen, Skagen (NJ), hun trk.fors., *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto og Video).

Det blot andet godkendte fund af denne sydøst-europæiske underart. Fundet er godkendt på baggrund af fotos samt ikke mindst en lydoptagelse af fuglens flugtkald. I Finland udgjorde en fugl 18.-20. maj landets 20. fund af denne underart (Lehtikoinen et al. 2013). I Sverige og Norge foreligger hhv. otte og to godkendte fund (Raritetskommittén 2013, NSKF 2013). (Balkan & Lilleasien; overvintrer tropisk Afrika)

Dværgrattergal *Luscinia sibilans* (0, 0, 1/1)

2012: 14-21/10, Christiansø (B), 1K ringm., *Jens Mikkel Lausten m.fl. (Foto).

Første danske og skandinaviske forekomst og det blot femte fund fra Vestpalæarktis. Fuglen blev ringmærket den 14. oktober. Læs mere om dette fund andetsteds i *Fugleåret 2012*. (Sydlige Sibirien & nordøstligste Kina; overvintrer sydlige Kina, nordlige Indokina & Thailand).

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (0, 13/13, 1/1)

2012: 21/10, Hanstholm Fyrhaver (NJ), 1K ringm., *Arne Urvang, Jens Jørgen Andersen m.fl. (Foto).

Ti ud af de i alt 14 danske fund er fra oktober. Fundet udgør endvidere det fjerde fund fra Hanstholm Fyrhaver, hvilket gør denne lokalitet til landets ubetinget bedste for arten. Sverige havde hele fem fund i 2012, heraf to efterårsfund (Björn Malmhagen pers. medd.), mens der i Finland blev registreret 580 territorier i perioden 13. maj – 30. juli 2012, hvilket

er den hidtil største kortlagte bestand (Tarsiger.com 2013). I Norge var der to fund i 2012, hvoraf det ene var fra juni og det andet fra september (Tor A. Olsen pers. medd.). (Finland, Rusland, nordøstlige Kina & Japan; overvintrer Korea, sydlige Kina, nordlige Indokina, Thailand & Myanmar)

Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus* (0, 38/38, 1/1)

Med karakterer svarende til ssp. *maurus/stejnegeri*.

2012: 28/5, Gedser (B), 3K+ han, *Anne Navntoft, *Morten Scheller Jensen (Foto).

Fuglens karakterer synes at stemme bedre overens med nominatformen ssp. *maurus* end med underarten ssp. *stejnegeri*, idet hanner af sidstnævnte underart typisk i højere grad ligner hanner af racen *rubicola* af Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquatus* end hanner af ssp. *maurus*. Det aktuelle fund godkendes dog som ssp. *maurus/stejnegeri*, idet det endnu ikke er fuldstændigt afklaret, hvor stor geografisk variation der er i udseendet af hanner af ssp. *stejnegeri*. I øvrigt skal det nævnes, at en DNA-analyse af en fjer fra en Sibirisk Bynkefugl, der blev ringmærket i Dorset, England 26. oktober 2012, entydigt viste, at fuglen tilhørte underarten ssp. *stejnegeri*. Endvidere afslørede fotos, at tilsyneladende samme fugl opholdt sig 8.-23. oktober på vadehavsøen Texel i Holland. De to fund er stadig under behandling af det britiske og hollandske sjældenhedsudvalg (Nigel Hudson pers. medd., Dick Groenendijk pers. medd.), men såfremt de godkendes, vil de udgøre de første sikre fund af denne underart i Europa. (Rusland & Østasien; overvintrer Mellemøsten, Østafrika & Sydøstasien)

Nonnestenpikker *Oenanthe pleschanka* (0, 11/11, 0)

2012: 1/1-3/3, Strandby Havn (NJ), 2K han, *Ulla Paulsen m.fl. (Foto).

Samme fugl som først sås på lokaliteten ultimo november 2011 (SU-rapport 2011). Som nævnt i forrige SU-rapport blev fuglen fodret næsten dagligt med melorme fra 4. december 2011 i et dertil indrettet

Sibirisk Bynkefugl, Gedser, 28. maj 2012. Foto: Morten Scheller Jensen

foderhus. Den succesfulde overvintring skal derfor ses i lyset af denne fodring. (Bulgarien, østlige Rumænien & videre østpå til Mongoliet; overvintrer Østafrika)

Hvidkronet Stenpikker *Oenanthe leucopyga* (0, 1/1, 0)

2010: 30/6-3/7, Store Vrøj, Saltbæk Vig (S), 2K han, *Uffe Seneca, Per Huniche Jensen m.fl. (Foto).

Første danske og skandinaviske fund af denne nordafrikanske og mellemøstlige stenpikkerart. Læs mere om dette fund andetsteds i *Fugleåret 2012*. (Nordafrika & Mellemøsten)

Hvidkronet Stenpikker, Saltbæk Vig, 3. juli 2010. Foto: Per Huniche Jensen

Olivenskovdrossel, Christiansø, 28. oktober 2012. Foto: Michael Køie Poulsen

Olivenskovdrossel *Catharus ustulatus* (0, 0, 1/1)

2012: 21-30/10, Christiansø (B), 1K ringm., *Jens Mikkel Laustsen m.fl. (Foto).

Første danske fund af denne nordamerikanske drossel. Fuglen blev ringmærket 21. oktober. Læs mere om dette fund andetsteds i *Fugleåret 2012*. (Alaska, Canada, vestlige & nordøstlige USA; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Sortstrubet Drossel *Turdus atrogularis* (2/2, 8/8, 1/1)

2012: 28-31/12, Vust Holme, Fjerritslev (NJ), han, *Hans Henrik Larsen m.fl. (Foto).

Fuglen er indtil videre godkendt uden alder, da den udviste modstridende alderskarakterer. Med årets fund er i alt fem af de danske fund fra december, hvilket dermed også er den måned med flest fund. Månedsfordelingen er dermed som

Sorthovedet Sanger, Christiansø, 9. juni 2012. Foto: Alex Sand Frich

følger: januar (1), februar (1), oktober (2), november (1) og december (5) samt et udateret fund fra 1822. Fra Sverige foreligger to godkendte fund i 2012 og dertil et veldokumenteret fund som endnu ikke er færdigbehandlet af det svenske sjældenhedsudvalg (Björn Malmhagen pers. medd.). I Norge og Finland var der i 2012 hhv. ét og fire fund (Tor A. Olsen pers. medd., Lehtikoinen et al. 2013). (Sibirien; overvintrer Arabien til Indien)

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* (0, 47/47, 2/3)

2007: 5/8, Vesterhave, Gedser (LF), 2K+ ringm., *Jens Friis-Walsted. Jesper Brinkmann (Foto).

2012: 28/5, Blåvands Huk (RB), 2K+ ringm., Bjørn Frikke m.fl. (Foto). – 15/6-5/8, Vestvolden, Hvidovre (S), 2 ex. (ynglepar med 3 unger), *Tim Andersen, Rene Rantzau m.fl. (Foto).

Fundet fra Blåvand er det andet for denne lokalitet. Yngleparret og dets tre unger ved Hvidovre udgør det første ynglefund af arten i Danmark. Ynglefundet omtales desuden nærmere andetsteds i *Fugleåret 2012*. (Finland, Baltikum, Hviderusland & Rusland; overvintrer Indien & Burma)

Spottesanger *Hippolais polyglotta* (0, 6/6, 1/1)

2012: 18/6, Blåvands Huk (RB), 2K+ ringm., Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

Tredje år i træ med fund af arten ved Blåvands Huk. Fire af de i alt syv danske fund er dermed fra Blåvand. Månedsfordelingen af de danske fund er som følger: juni (4), august (2) og september (1). Det aktuelle fund var det eneste i Skandinavien i 2012. (Sydeuropa; overvintrer tropisk Vestafrika)

Hvidskægget Sanger *Sylvia cantillans* (0, 59/59, 1/1)

2012: 18/5, Blåvands Huk (RB), 2K han med karakterer svarende til ssp. *cantillans* ringm., Lars Paaby m.fl. (Foto).

Årets enlige fund udgør det 18. fund fra Blåvand og er således et helt igennem typisk fund, idet hele 42 ud af de i alt 60 danske fund er fra maj. I Sverige, hvor der er 68 fund, var der i 2012 fire fund af arten i perioden 27. april til 21. maj (Björn Malmhagen pers. medd.). Lidt usædvanligt var alle fire fund fra Gotland. (Sydeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Sorthovedet Sanger *Sylvia melanocephala* (0, 7/7, 1/1)

2012: 7-9/6, Christiansø (B), 2K+ han, *Alex Sand Frich, *Sebastian Klein m.fl. (Foto).

Hermed det andet fund fra Christiansø, hvor landets første fund også er fra, idet en han af nominatformen blev ringmærket 1. juni 1978 (SU-rapport 1977-1978). Der var ikke andre fund i Skandinavien i 2012. Fra Sverige, Norge og Finland foreligger hhv. seks, tre og tre fund (Raritetkommittén 2013, NSKF 2013, Finlands RC 2013). (Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa & Nordafrika)

Asiatisk Ørkensanger, Grenen, Skagen, 20. maj 2012. Foto: Søren Kristoffersen

Asiatisk Ørkensanger *Sylvia nana* (0, 3/3, 1/1)

2012: 20/5, Grenen, Skagen (NJ), 2K+, *Anders Wiig Nielsen m.fl. (Foto og Video).

En af årets mest overraskende og værdsatte sjældne fugle i Danmark lod sig beskue på ned til få meters afstand gennem hele dagen i den yderste klitrække i Skagen. Fundet er det første siden 10. maj 1998, Saltholm (S) (SU-rapport 1998). De to andre danske fund er begge fra det sene efterår: 11. november 1989, Langli (RB) og 13. november 1994, Stængehus, Tisvilde Plantage (S) (SU-rapport 1989, SU-rapport 1994). Halvdelen af de danske fund er således fra om foråret, hvilket er usædvanligt. I Sverige er der 14

fund, heraf kun to forårsfund, mens de resterende er fra perioden medio oktober til primo november (Raritetsskommittén 2013). Ud over det danske fund foreligger kun ét yderligere fund fra Europa i 2012: 18. november, Samphire Hoe, Kent, England (Nigel Hudson pers. medd.). Med årets fund foreligger totalt tolv fund fra Storbritannien, hvoraf kun de to er fra foråret, mens de resterende er fra oktober til december (Slack 2009). I Finland er arten truffet elleve gange, og blot ét af disse fund er fra foråret (Finlands RC 2013). Arten er aldrig truffet i Norge (NSKF 2013). (Centralasien; overvintrer Mellemøsten & det nordøstlige Afrika)

Gærdesanger, ssp. *halimodendri*, Grønningen, Blåvand, 6. november 2011. Foto: Rasmus Due Nielsen

Nordsanger, Gedser Odde, 16. september 2012. Foto: Lars Paaby

Gærdesanger *Sylvia curruca*

1992: 20/10, Blåvands Huk (RB), 1K ringm. med karakterer som ssp. *halimodendri/minula*, *Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

2011: 5-9/11, Grønningen, Blåvand (RB), 1K ringm. ssp. *halimodendri*, *Henrik Kristensen, Henrik Brandt m.fl. (Foto).

Fuglen fra 2011 blev fundet i felten og blev ringmærket 6. november. Et par fjer fra fuglen blev DNA-analyseret, og resultatet viste, at dette individ tilhørte underarten *halimodendri* (Urban Olsson pers. medd.), som har sin udbredelse i og omkring Kasakhstan (Olsson et al. 2013). Fundet er således det første sikre af underarten *halimodendri*. Fundet fra 1992 har på baggrund af bl.a. biometriske mål hidtil været godkendt som ssp. *minula*, hvilket har været det eneste godkendte fund af denne underart i Vesteuropa. På baggrund af ny viden om ssp. *minulas* udbredelse (Olsson et al. 2013), nye fund af ssp. *halimodendri* i Vesteuropa og de meget små biometriske forskelle mellem de to underarter, har SU dog omstødt denne beslutning. Fundet er derfor nu godkendt som ssp. *halimodendri/minula*, da SU ikke mener, at ssp. *halimodendri* kan udelukkes. (Centralasien; overvintrer hovedsageligt Iran, Pakistan, Afghanistan & nordvestlige Indien)

Nordsanger *Phylloscopus borealis* (0, 4/4, 1/1)

2012: 15-16/9, Gedser Odde (LF), 1K ringm., *Henrik Jørgensen m.fl. (Foto og Video).

Fuglen blev ringmærket 15. september. Nordsanger *Phylloscopus borealis* er blevet splittet i tre nye arter, hvor nominatformen overtager artsnavnet Nordsanger *Phylloscopus borealis* og er monotypisk. Det aktuelle fund kan med sikkerhed henføres til Nordsanger *Phylloscopus borealis* på baggrund af et sonogram af fuglens kald, som udelukker de to andre nye arter. Indtil videre regnes de fire tidligere fund også som værende af Nordsanger *Phylloscopus borealis*. Læs mere herom i afsnittet Danmarkslisten i indeværende rapport. Det

Schwarz' Løvsanger, Blåvands Huk, 11. oktober 2012. Foto: Henrik Böhmer

aktuelle fund er det første uden for den jyske vestkyst. Alle danske fund er gjort i perioden 11. august til 28. september. (Nordskandinavien & Sibirien; overvintrer Filippinerne, Sydøstasien & Indonesien)

Schwarz' Løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 21/21, 1/1)

2012: 11/10, Blåvands Huk (RB), ringm., *Henrik Böhmer m.fl. (Foto).

Et tidsmæssigt klassisk fund, idet 16 ud af de 22 danske fund er gjort i de to første uger af oktober. Fundet er det andet fra Blåvand; det første er fra 7. oktober 1994 (SU-rapport 1994). Sverige og Norge havde hver ét fund i 2012 (Björn Malmhagen pers. medd., Tor A. Olsen pers. medd.). Dette blegner dog i forhold til situationen i Holland, hvor der 18.-20. oktober 2012 var minimum seks fund (Dick Groenendijk pers. medd.). Desuden var der to veldokumenterede fund på Helgoland, Tyskland i oktober 2012, disse er dog endnu ikke blevet færdigbehandlet af det tyske sjældenhedsudvalg (Kirsten Krätzel pers. medd.). (Sydlige Østsibirien; overvintrer Sydøstasien)

Brun Tornskade, Årslev Engso, 5. november 2012. Foto: Kent Olsen

Hætteværling, Christiansø, 26. juli 2012. Foto: Kent Olsen

Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0, 46/46, 1/1)

2012: 13-14/11, Blåvands Huk (RB), ringm., Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

Fundet er det blot tredje i november og udgør samtidig det syvende fund for Blåvand-området. (Øst-sibirien; overvintrer Indien til Øst- & Sydøstasien)

Brun Tornskade *Lanius cristatus* (0, 1/1, 1/1)

2012: 4/11-2/12, Årslev Engso, Aarhus (ÅH), 2K+ hun med karakterer svarende til ssp. *cristatus*, *Lone Pilgaard Sørensen, *Finn A. Jensen, *Per Møller Madsen m.fl. (Foto).

Det blot andet danske fund. Det første udgøres af en ringmærket fugl 15. oktober 1988, Kroghage, Gedser (LF), som i øvrigt også var det dengang blot andet fund i Europa (SU-rapport 1989). Fundet fra Årslev Engso udgør det eneste europæiske fund i 2012 og det kun ca. 20. europæiske fund af arten (Slack 2009, Hudson et al. 2011, Hudson et al. 2012). Bortset fra et enkelt britisk fund fra maj er alle de øvrige fund fra medio september til ultimo november. Fundene fordeler sig med elleve fund i Storbritannien, to i Danmark, to i Frankrig og ét fund i hvert af følgende lande: Sverige, Irland, Tyskland, Italien og Norge. (Asien; overvintrer Sydlige Asien)

Krognæb *Pinicola enucleator* (-, 17/24 excl. invasionen i Skagen i november 1998 med ≥73 ex., 11/19 excl. fund i NJ nord for Limfjorden i 2012)

2012: 13/11, Vejrum Vestsø, Nørreådal (NJ), ad. han trk., *Tonny Ravn Kristiansen. – 15/11, Ø, Nørreådal (NJ), hun/1K, *Lars Mogensen. – 15/11, Nørre Snede (RK), *Morten D. D. Hansen. – 15/11, Stængehus, Asserbo Plantage (S), 2 trk., *Peter J. Petersen, *Jørgen Muncck m.fl. – 15/11, Korshage, Rørvig (S), 4 hun/1K, *Birthe Rasmussen, *Erik Vikkelsø Rasmussen. – 15/11, Korshage, Rørvig (S), hun/1K, *Lasse Braae. – 15/11, Horseklint, Fyns Hoved (F), 4 hun/1K trk.fors., *Michael Mosebo Jensen, Søren Gjaldbæk (Foto). – 17/11, Issehoved, Samsø (ÅH), hun/1K trk.fors., *David Manstrup m.fl. – 18/11, Højbjerg, Aarhus (ÅH), 2 1K, *Allan Janniche m.fl. (Foto). – 23/11, Kikhavn, Hundested (S), hun/1K trk., *Michael Trasborg. – 28/11, Korshage, Rørvig (S), hun/1K, *Erik Vikkelsø Rasmussen.

Som nævnt tidligere i indeværende rapport skal fund fra Nordjylland nord for Limfjorden i perioden 30. oktober til 31. december 2012 ikke behandles af SU (Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, marts 2013). I alt sås ca. 150 fugle hér, og forekomsten anses for veldokumenteret (R. Neergaard in prep.). Alle fund fra 2012 fra de øvrige landsdele skal stadig forelægges SU. Årets forekomst skal ses i lyset af en stor invasion af arten i det sydlige Skandinavien. Denne invasion nåede også Danmark og i særdeleshed Nordjylland, hvor der især sås mange fugle i Skagen og ved Nordmandshage, Hals (DOFbasen 2013). Fundene fra Samsø og Højbjerg er de første fra ÅH, mens fundet fra Fyns Hoved er det første på Fyn. (Skandinavien, Finland & Rusland)

Dværgværling *Emberiza pusilla* (0, 77/77, 2/2)

2011: 1/10, Nordsøen, ca. 56N; 5Ø, på skib nær platformen Nini East i Siri-feltet, *Frants Kjellerup Sørensen (Foto).

2012: 27/9, Skallingen, Blåvand (RB), *Morten Kofoed-Hansen m.fl. – 3/10, Hundested Havn (S), *Søren Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

Årets to fund falder tidsmæssigt meget typisk, idet 49 ud af de 79 danske fund er fra september og oktober. Månedsfordelingen er dermed: januar (1), februar (1), april (2), maj (20), september (18), oktober (31), november (5) og december (1). Fundet fra Nordsøen er allerede godkendt for datoen 30. september 2011 (SU-rapport 2011). Da der således blot er tale om en datoforlængelse, tæller fundet ikke med i opsummeringen. (Nordfinland & Nordrusland; overvintrer Kina & Sydøstasien)

Hætteværling *Emberiza melanocephala* (0, 21/21, 1/1)

2012: 26/7, Christiansø (B), 2K+ hun, *Kent Olsen (Foto).

Fjerde fund fra juli og femte fund fra Christiansø. Bl.a. på baggrund af årets fund er SU i gang med at genbehandle alle tidligere fund af hunfarvede Hætteværlinger og ubestemte hunfarvede Hætteværlinger/Brunhovedede Værlinger *Emberiza bruniceps*. I foråret 2012 var der tre fund af Hætteværling i Sverige og ét i Norge (Björn Malmhagen pers. medd., Tor A. Olsen pers. medd.). (Sydøsteuropa & Lilleasien; overvintrer Pakistan & vestlige Indien)

Kategori E: Sandsynlige eller sikre undslupne fangenskabsfugle

Category E: Likely or certain escapes

Stor Hornugle *Bubo bubo*

1999: 3/10, Suserup Skov (S), *John Holst m.fl. (Foto).

Fuglen blev fundet afkræftet i en have, hvor den igennem et stykke tid havde opholdt sig. Derfor må det betragtes som mest sandsynligt, at det har drejet sig om en undsluppen fangenskabsfugl. Fuglen blev i øvrigt indleveret til en plejestation, hvor den døde dagen efter. Fund af Stor Hornugle uden for Jylland skal godkendes af SU. (Europa)

Hybrider

Records involving hybrids

Hvidøjet And x Taffeland

Aythya nyroca x *Aythya ferina*

2012: 26/4-1/5, Ulvedybet (NJ), han, *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto). – 6/9, Hejrede Sø (LF), 2K+ hun, *Sebastian Klein (Foto). – 26/9, Nakskov Indrefjord (LF), han, *Sebastian Klein.

Fundet fra Ulvedybet udgør det blot andet godkendte fund af denne hybridtype fra Jylland.

Grønland – Kategori A

Greenland – Category A

Prærietrane *Grus canadensis* (0, 2/2, 1/1)

2007: 25/9-6/10, Nuuk, ad., Lars Witting (Foto).

2012: 8-17/6, Vandsøen, Thule, ad., *Mogens Werth (Foto).

Anden og tredje grønlandske forekomst af denne art. Første fund var en 2K-fugl 29. juli – 1. august 1985 ved Quaanaag/Thule (Boertmann 1994). (Canada, Alaska, USA & Sibirien; overvintrer sydlige USA & nordlige Mexico).

Silkehale *Bombicilla garrulus* (1/1, 3/3, 1/2)

2012: 12/10, Zackenberg, Nordøstgrønland, 2 1K, *Maria Rask Pedersen, *Julie Maria Falk (Foto).

(Nordeuropa & Rusland)

Sorthvid Sanger *Mniotilta varia* (0, 0, 1)

2012: 8/10, Qeqertarsuaq/Godhavn, *Helga Z. Mølgaard (Foto).

Første fund af denne nordamerikanske småfugl i Grønland. Det blev rapporteret, at fuglen fløj indenfor i et hus. (Canada & østlige USA; overvintrer sydøstlige USA, Mellemerika & nordøstlige Sydamerika)

Stensvale *Petrochelidon pyrrhonota* (1/1, 1/1, 1/1)

2012: 5/9, Brattahlid, Qassarsuk, *Chris Harbard (Foto).

(Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Årsrapporten

Species considered for regional reports

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

2012: 22/5, Kærup Holme (NJ), ad. sdr., *Jørgen Peter Kjeldsen (Foto). – 11/6, Nyord Enge (M), ad. sdr., *Lennart Pedersen, Jørgen Hulbæk Christensen, Ole Amstrup (Foto).

Fund af Sandterne udenfor Vadehavsregionen skal godkendes af SU.

Grønspætte *Picus viridis*

2006: 5/1, Trekroner, Roskilde (S), ad., *Thyge Enevoldsen.

Fund af denne art øst for Storebælt skal fra 1. januar 2008 ikke længere behandles af SU (Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, marts 2008).

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

2012: 14-20/1, Sødringholm Strand (ÅH), 3K+ han, *Lars Tom-Petersen (Foto).

Fundet udgør det første danske vinterfund. Vinterfund af arten skal behandles af SU.

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

2011: 3-7/12, Hornbæk Enge, Randers, (ÅH), *Carsten Svejstrup Sørensen, Lars Tom-Petersen m.fl. (Foto).

Fundet udgør det kun andet godkendte vinterfund i Danmark af arten. Det første var Bynkefugl 17. december 2000 - 30. januar 2001, Nørlev Strand (NJ) (SU-rapport 2000). Vinterfund skal behandles af SU.

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

2012: 27/4, Tvorup Plantage, Nr. Vorupør (NJ), 2 ex. (ynglepar med 1 nyudfløjning unge), *Kristoffer Egelund Jørgensen (Foto). – 30/4-8/5, 8 ex. (4 ynglepar med unger), Gribskov (S), *Per Ekberg Pedersen.

De første dokumenterede ynglefund af denne art. Ynglefundene skal ses i lyset af, at Danmark i 2011/2012 oplevede den hidtil største invasion af arten (Lange et al. 2012, Lange et al. 2013). Det skal nævnes, at der i Gribskov muligvis var op til otte ynglepar, men kun ved fire af parrene blev der set unger. Kuld-størrelserne for disse var 2, 2, 1 og 2 unger.

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Sort Ibis *Plegadis falcinellus*, 1966: 19/11, Lund Havn (S), han.
- Lille Canadagås *Branta hutchinsii*, 1990: 3/1, Ålebæk Strand (M). – 1996: 31/3-10/4, Østerild Fjord, Vejlerne (NJ). – 2004: maj, Borreby Mose (S). – 2005: 21-22/3 og 25/4-12/5, Margrethe Kog (SJ). – 2006: 11/3, Ribe Holme (RB). – 2012: 19/4, Ballum Sluse (SJ). – 27-28/4, Mandø (RB). – 13/5, Nyord (M).
- Ederfugl *Somateria mollissima* ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han. – 2 29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han.

- Amerikansk Sortand *Melanitta americana*, 2011: 9/5, Lakolk Strand (SJ), han.
- Dværgørn *Aquila pennata*, 2012: 1/10, Rødvig, Stevns (S), trk.
- Eleonorafalk *Falco eleonora*, 2012: 8/5, Nordstrand, Skagen (NJ), 3K+ mørk form trk.
- Sibirisk Hjejle *Phuvalis fulva*, 2012: 3+18/10, Ballum Enge (SJ), ad. odr. (Foto).
- Hvidvinget Måge *Larus glaucooides* ssp. *kumlieni*, 2012: 8/1, Hanstholm Havn (NJ), 4K. – 8/1, Blåvands Huk (RB), ad. – 11/1-19/2, Hanstholm Havn (NJ), 4K. – 13/1, Hirtshals Havn (NJ), 3K. – 13/1, Blåvands Huk (RB), 4K. – 13-15/1, Blåvands Huk (RB), 3K. – 14/1, Blåvands Huk (RB), 3K. – 15/1-24/2, Hvide Sande Havn (RK), 4K. – 15-16/1, Blåvands Huk (RB), 4K. – 21/1-26/2, Hirtshals Havn (NJ), 4K. – 23/1-3/3, Thyborøn Havn (RK), 3K. – 28/1, Thorsminde Havn (RK), 4K. – 3/2, Aabenraa Havn (SJ), 4K.
- Blåstjert *Tarsiger cyanurus*, 2008: 6/6, Nørre Alslev, Falster (LF), syng.
- Gærdesanger *Sylvia curruca* ssp. *minula/halimodendri*, 2010: 29/10-1/11, Ørkenen, Anholt (ÅH).
- Iberisk Gransanger *Phylloscopus ibericus*, 1988: 9-22/5, Moesgaard, Aarhus (ÅH). – 2007: 11-27/5, Viborg (NJ), syng.

Forkastede sager

Records not accepted

- Balearskråpe *Puffinus mauretanicus*, 2012: 5/9, Børstrup Hage, Gilleleje (S), trk.
- Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*, 2012: 13/5, Blåvands Huk (RB), ad. trk.
- Nathejre *Nycticorax nycticorax*, 2012: 10/5, Torup, Halsnæs (S), ad.
- Hvidøjet And *Aythya nyroca*, 2005: 15/10, Hejrede Sø (LF), ad. han.
- Hvidøjet And X Taffeland *Aythya nyroca* X *Aythya ferina*, 2011: 12/11, Stege Sukkerfabriks jordbassiner (M), hun (Foto).
- Gåsegrib *Gyps fulvus*, 2012: 14/7, Møllehus, Tønder (SJ), trk.
- Musvåge *Buteo buteo* ssp. *vulpinus*, 1963: 16/4, Hesselo (S). – 2012: 15-18/11, Stubbergård Sø (RK), (Foto).
- Dværgørn *Aquila pennata*, 2012: 27/5, Batterivej, Skagen (NJ), mørk form trk.
- Lærkefalk *Falco subbuteo*, 2012: 29/2, Arrild (SJ).
- Jagtfalk *Falco rusticolus*, 2012: 10/11, Lille Vildmose (NJ), 1K. – 15/4, Nordborg Sø (SJ), 2K. – 8/10, Mellem sø, Filso (RB), 1K. – 29/10, Elkenøre Strand, Falster (LF), trk.
- Rødvinget Braksvale *Glareola pratincola*, 1960: 17/9, Svogerslev Sø, Roskilde (S). – 2012: 25/5, Agger Tange (NJ), ad. sdr. (Foto).
- Bonapartemåge *Chroicocephalus philadelphia*, 2012: 24/3, Frederikshavn Nordhavn (NJ), sdr. (Foto).
- Stor Hornugle *Bubo bubo*, 2012: 24/3, Arreskov Sø (F).
- Gul Vipstjert *Motacilla flava* ssp. *leucocephala*, 2012: 20/5, Gilbjerg Hoved (S), trk.
- Citronvipstjert *Motacilla citreola*, 1983: 28/8, Krog-
- hage, Gedser (LF), 1K ringm. (Foto). – 2012: 2/5, Dalegårdsbruddet, Nexø (B), han.
- Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*, 2012: 10/10, Grønningen, Blåvand, (RB), 1K.
- Husrødstjert *Phoenicurus ochurus* ssp. *phoenicoides*, 2000: 27/11-1/12, Hirtshals Havn (NJ), 1K+ han (Foto). – 2005: 20/12, Anholt (ÅH), 1K+ han (Foto).
- Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*, 2009: 29/5, Tyskerstrand, Endelave (VE), syng. – 2012: 15/6-25/7, Louisenlund, Endelave (VE), syng.
- Gærdesanger *Sylvia curruca*, 1954: 22/9, Blåvands Huk (RB), ssp. *blythii* ringm. – 1992: 20/10, Blåvands Huk (RB), 1K ssp. *minula* ringm. (Foto).
- Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus*, 2012: 20/10, Christiansø (B).
- Rødhovedet Tornskade *Lanius senator*, 1964: 18/4, Valbyparken (S).
- Husskade *Pica pica* ssp. *mauretanicus*, 2012: 7/8, Vestamager (S), ad. (Foto).
- Krognæb *Picicola enucleator*, 2012: 12/11, Ø, Viborg (NJ), 5 ex. trk. – 16/11: Korshage (S), trk. (kun hørt).

Referencer 2013

References 2013

- BBRC 2013: <http://www.bbrc.org.uk/660>.
- BOU 2013: <http://www.bou.org.uk/british-list/recent-announcements/tsc8-announcement/>.
- Boertmann, D. 1994. An annotated checklist to the birds of Greenland. – Meddelelser om Grønland, Bioscience 38, 63 pp.
- Deutsche Avifaunistische Kommission 2012: Seltene Vogelarten in Deutschland 2010. – Seltene Vögel in Deutschland 2010: 10-49. Dachverband Deutscher Avifaunisten, Münster.
- DOFbasen 2013: http://www.dofbasen.dk/search/result.php?design=table&soeg=soeg&periode=mellemdato&dato_first=25-10-2012&dato_second=31-12-2012&omraade=lokal&lokal=586&artdata=art&hiddenart=16990&obstype=observationer&species=alle&sortering=dato.
- Eagles of Estonia 2013: <http://www.kotkas.ee/ENG/life.html>.
- Finlands RC 2013: The Finnish National Rarities Committee: <http://www.birdlife.fi/english/rc/index.shtml>.
- Gladstonefamily.net 2013: <http://server.gladstonefamily.net/site/06087>.
- Holmbring, J-A. & B. Petterson 1983: Mellanspetten *Dendrocopos medius* utdöd i Sverige. – Vår Fågelvärld 42: 454-459.
- Hudson, N. and the Rarities Committee, 2010: Report on rare birds in Great Britain in 2009. – British Birds 2010: 135-156.
- Hudson, N. and the Rarities Committee, 2011: Report on rare birds in Great Britain in 2010. – British Birds 2011: 557-629.
- Hudson, N. and the Rarities Committee, 2012: Report on rare birds in Great Britain in 2011. – British Birds 2012: 556-625.
- Komisja Faunistyczna 2013: Rare birds recorded in Poland in 2012. – Ornithologica 54: 109-150.

- Lange, P. et al. 2012: Fugle i Danmark 2011. Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 39 fra Rapportgruppen. – Fugleåret 2011: 21-96.
- Lange, P. et al. 2013: Fugle i Danmark 2012. Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 40 fra Rapportgruppen. – Fugleåret 2012: 22-102.
- Lehtikoinen, L., T. Aalto, H. Huhtinen, P. Lampila, P. Lehtikoinen, J. Normaja, K. Soilevaara & W. Velmala 2013: Rare birds in Finland in 2012. – Linnut-Vuosikirja 2012: 114-129.
- Natuurbericht.nl 2013: <http://www.natuurbericht.nl/?id=9911>.
- Norup, S. 1961: Mellemflagspætten i Danmark. – Feltornitologen 3: 101.
- NSKF 2013: Norsk Sjældenheitskomite for Fugl: <http://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php>.
- Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, marts 2008: http://www.netfugl.dk/news.php?id=show&news_id=20447d81d81f03d6.
- Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, februar 2012: http://www.netfugl.dk/news.php?id=show&news_id=9414f4a8f5e7094f.
- Nyhedsbrev fra Sjældenhedsudvalget, marts 2013: http://www.netfugl.dk/news.php?id=show&news_id=3865156d18e7491a.
- Olofson, S.K.K. & S. Sørensen 2010: Sjældne fugle på Færøerne i 2007, 2008 og 2009. – http://www.google.dk/url?sa=t&rcct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CDsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.netfugl.dk%2Ffiles%2FSU_Faeroerapport_2007-09.pdf&ei=L5EpUtCtBKul5AT434GoAw&usq=AFQjCNGL5-WHG-UrSKCODcjbNvSmZbgrkA&sig2=S6sJoGrysQRmzms4AgEXeQ&bvom=bo.51773540,d.bGE.
- Olsson, U., P. Leader, G. Carey, A.A. Khan, L. Svensson and P. Alström 2013: New insights into the intricate taxonomy and phylogeny of the *Sylvia curruca* complex. – Mol. Phylogenet. Evol. (2013), <http://dx.doi.org/10.1016/j.ympev.2012.12.023>.
- Ornitho.de 2013: http://ornitho.de/index.php?m_id=1.
- Raritetskommittén 2013: <http://www.sofnet.org/rk>.
- Slack, R. 2009: Rare birds Where and When, Volume 1 (sandgrouse to New World orioles), Rare Bird Books, York.
- SOF 2013: http://www.sofnet.org/sveriges-ornitologiska-forening/nyheter/sofs-nyhetsarkiv-visaren/?item=art_art-s1%2F1120.
- SU 2013: <http://su.dof.dk/su-oplevelsager.php>.
- SU-rapport 1965-1969. – Dyck, J., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-69. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.
- SU-rapport 1977-1978. – Pedersen, B.B. 1980: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- SU-rapport 1985. – Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
- SU-rapport 1989. – Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
- SU-rapport 1990. – Frich, A. S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
- SU-rapport 1992. – Frich, A. S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
- SU-rapport 1994. – Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.
- SU-rapport 1995-1996. – Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskrift 91: 133-150.
- SU-rapport 1998. – Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
- SU-rapport 2000. – Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- SU-rapport 2001. – Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
- SU-rapport 2003. – Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 174-188.
- SU-rapport 2005. – Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen, K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. Dansk Orn. Foren. Tidsskrift 100: 359-371.
- SU-rapport 2006. – Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2005. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 359-371.
- SU-rapport 2006. – Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2006. Fugleåret 2007: 99-113.
- SU-rapport 2008. – Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – Fugleåret 2008: 122-143.
- SU-rapport 2010. – Neergaard, R.S., A.B. Kristensen, A.S. Frich, T.E. Ortvad, K. Pedersen, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – Fugleåret 2010: 125-144.
- SU-rapport 2011. – Neergaard, R.S., A.B. Kristensen, A.S. Frich, T.E. Ortvad, K. Pedersen, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 97-122.
- Svalan.se 2013: http://svalan.artdata.slu.se/birds/gallery_imageinfo.asp?imageid=391905.
- Tarsiger.com 2013: http://www.tarsiger.com/news/index.php?sp=find&lang=eng&species=79780&sel=2&place=&country=246&day=0&month=7&year=2012&find_button=Search.
- Voous, K.H. 1977: List of recent Holarctic Bird Species. – British Ornithologist's Union.

Rettelser

Corrections

Rettelser til SU-rapport nr. 40

Fugleåret 2009 årgang 4 2010: 131-151

- S. 139: Stylteløber *Himantopus himantopus*, 2009: 19/4, Mellemdyb, Vest Stadil Fjord (RK), 3K+, *Peter Leth Olsen (Foto).

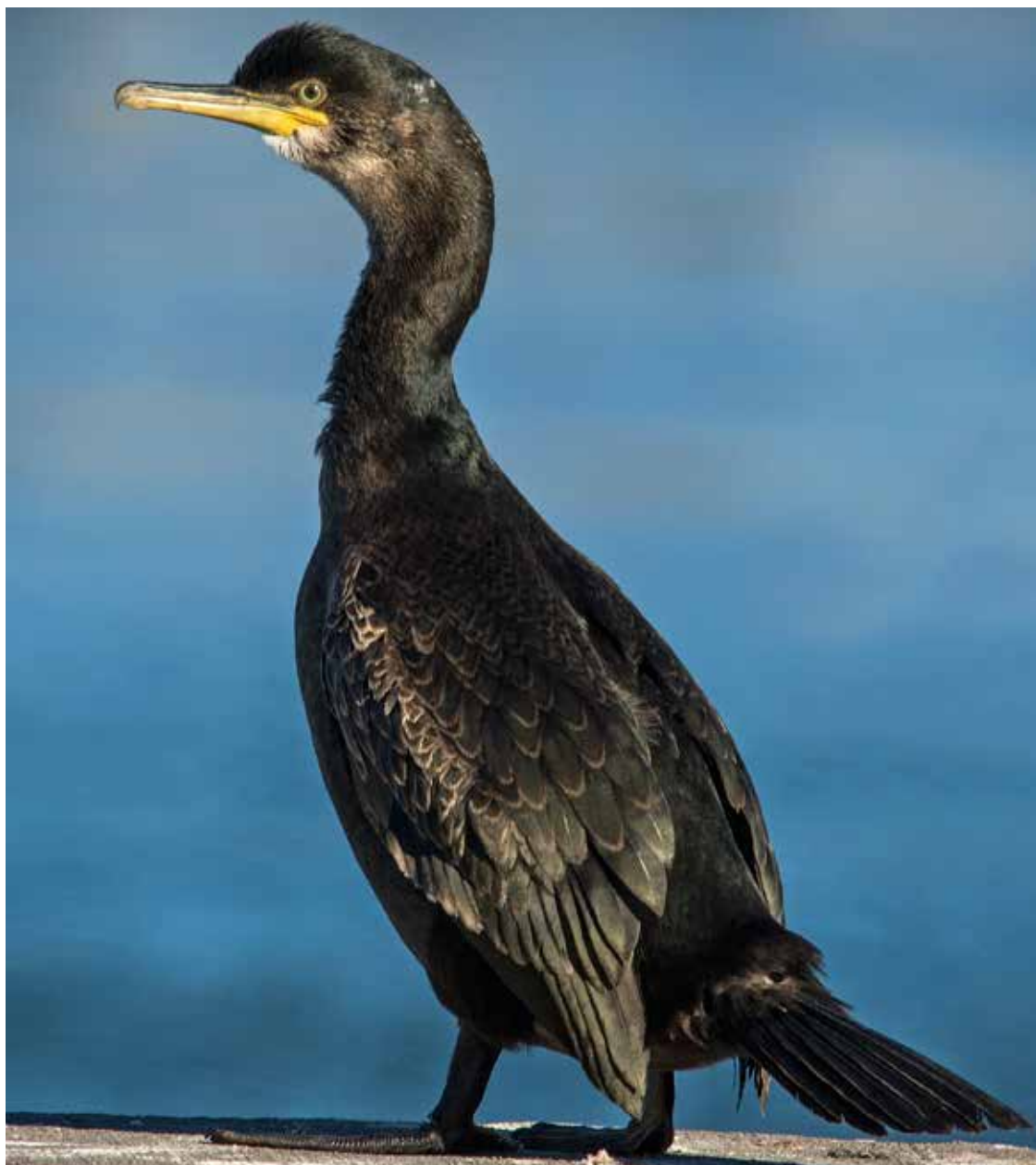
Den korrekte tekst skal være:
17-20/4, Mellemdyb, Vest Stadil Fjord (RK), 3K+,
Peter Leth Olsen m.fl. (Foto).

Rettelser til SU-rapport nr. 42

- S. 104: Dværgørn *Aquila pennata*, 2012:
Bortset fra et fund fra juni fra Møn er de øvrige danske fund alle fra Sjælland i august-september.
Den korrekte tekst skal være:
Bortset fra et fund fra juni fra Møn er de øvrige danske fund alle fra Sjælland i august-oktober.

- S. 118: **Bøffelend** *Bucephala albeola*, 2011:
Opsummeringen af de danske fund: (0, 3/3, 1/1)
Den korrekte opsummering skal være: (0, 4/4, 1/1)
Hermed fjerde danske fund af arten. Det er bemærkelsesværdigt, at tre af disse fund er fra Sjælland.
Den korrekte tekst skal være:
Hermed femte danske fund af arten. Det er bemærkelsesværdigt, at fire af disse fund er fra Sjælland.

Rune Sø Neergaard (rsn@netfugl.dk)
Ny Kastetvej 32, 1. sal, lejlighed 18, 9000 Aalborg

Topskarv, Hanstholm Havn, 9. oktober 2012. Foto: Poul Holm Pedersen

Tornhalesejler (*Hirundapus caudacutus*) - ny art for landet

Af Ole Zoltan Göller

Juvre, Nordlige Rømø, den 21. Oktober 2012:

Tornhalesejler, Juvre,
Nordlige Rømø,
21. Oktober 2012.

Foto: Ole Zoltan Göller

Fund-omstændigheder

Et fuglerigt efterårsfelttræf var netop slut. Jeg havde spenderet en stor del af træffet sammen med mit hold på Rømø og gennem ugen opbygget en forkærlighed for øens nordlige og sydlige krat. Derfor havnede jeg atter på Rømø i dagene umiddelbart efter. Med Dværgnattergal på Christiansø og en masse hits på Helgoland, bl.a. Østlig Kronsanger, startede jeg dagen på det sydlige Rømø med en vis optimisme, omend lettere deprimeret over, at jeg havde nedprioriteret fuglen på Chr.Ø. Selvom jeg ikke længere er twitcher, dvs. drøner landet rundt efter hits, havde jeg stor lyst på et eventyr mod øst. Landsende på Rømø gik dog fint i gang med Skovsneppe lige foran bilen og nogle sene småfugle, bl.a. en flok trækkende Ringdrosler, to trækkende Bysvaler, Landsvale, Gærdesanger og i øvrigt kogte buskene af fugle.

Kort tid efter modtog jeg en sms fra Michael Mosebo Jensen, som netop var på vej til Christiansø. Han berettede, at en uspecificeret amerikansk smådrossel netop var blevet fanget, hvilket kort tid efter blev præciseret til en Olivenskovdrossel. Jeg stoppede op, rystet over meldingen, og kommunikerede lidt over mobilen med Ulf Eschou Møller. Vi fik stykket en "oversættelse" sammen og tænkte det måtte være *Swinsons' Thrush* – en term vi var bedre bekendt med. Vi blev dernæst enige om, at vi måske bare skulle holde helt op med at se på fugle. Det føltes lidt tungt det hele, men jeg tænkte, at Michael, som endnu ikke var nået over på øen, nok havde det værre og potentielt var ved at gennemleve en toplisters mareridt.

Efter en våd travetur langs klitdiget ved Sønderstrand, som kastede en Rødtoppet Fuglekonge af sig, drog jeg mod Juvre cirka kl. 12.00, hvor jeg sammen med Ulf havde fundet en Sibirisk Gransanger et par dage tidligere i det nordligste og mest isolerede krat på øen. Det viste sig også at være levende med fugle her, særligt trækkende drosler, lærker, pibere og finker, men også mange rastefugle. Netop som jeg havde lusket den første del af kratet, med et par Gransangere til følge, fangede mit blik en mellemstor, hurtig fugl over militæranlægget. Jeg nåede ikke at tænke meget, inden jeg havde fuglen i kikkerten, og den så straks alarmerende ud – frygteligt alarmerende. En stor sejler, ikke en falk! Tornhalesejler var det første, der faldt mig ind, og en øjeblikkelig hjertebanken satte i gang. Inden den kunne nedgraderes til en evt. Alpesejler, fik jeg set den karakteristiske hvide U-tegning på undergumpen og en tydelig lysegrå rygplet, og jeg var ikke i tvivl. Jeg har

erfaringer med fuglen fra Thailand, og selvom det er et årti siden, var den spændstighed og stivhed i flugten, som jeg huskede fra østens fugle, ikke til at tage fejl af.

Fuglen tog nogle runder lavt hen over militæranlægget, og fulgte desuden digegraven rundt et par gange. Jeg havde kameraet over skulderen - det har jeg altid - og fik hurtigt sigtet og skudt en masse billeder af mod fuglen, som igen slog en sløjfe ned over militæranlægget. Kameraets autofokus var indstillet til centerfokus, dvs. en prik i midten af billedet, hvilket umuliggjorde fokus på en flyvende Tornhalesejler. Resultatet blev en masse værdiløse skud af skyer og en udtværet sort prik, og først da jeg fik ændret indstillingen til et bredere fokuseringsfelt, lykkedes det mig at fange fuglen i søgeren, og få hvad der umiddelbart føltes som skarpe og brugbare skud. En øvelse der ikke blev lettere af, at jeg rystede over hele kroppen af rædsel. Drømmeædelart, alene, uden fotos... tragedien lurede truende under den ultimative oplevelse.

Fuglen tog igen en runde over området og digegraven, før den tog en anelse mere højde, og resolut tog retning mod nord i lige flugt ud over diget. Da diget var tæt på det sted, jeg befandt mig, kunne jeg ikke følge fuglen mere end måske 2-300 meter, men i den tid skiftede den ikke retning, og jeg vurderede derfor, at fuglen var trukket videre.

Med sitrende fingre ringede jeg straks til Troels Leuenhagen Pedersen, som jeg vidste gik på Mandø, og han sprang straks op på diget for at spejde. Jeg ringede også til Blåvand og meldte det samme. Der var ingen hjemme på Fanø. Jeg fik Morten Bentzon Hansen til at melde fuglen ud på Bird Alarm for mig.

Dernæst ventede jeg i mere end en time på lokaliteten, sammen med ca. 15 mennesker, som kom til i løbet af en halv time, men fuglen vendte ikke tilbage. Jeg besluttede at tjekke digesøerne på fastlandet, i fald fuglen havde søgt herind, men uden held.

Man kan undre sig over, at fuglen gik mod nord, men det var den ikke ene om. Der lå et stort regnvejrsbælte umiddelbart syd for, som pressede fuglene nordover. I timen efter observationen, sås adskillige store nordgående drossel- og finkeflokke, lærker, pibere og en enkelt en Landsvale.

Beskrivelse af fuglen:

Fuglen var en særdeles stor sejler, som relativt let blev bestemt på en blanding af proportioner, flugt og dragtkendetegn. Størrelsen alene udelukkede de

fleste sejlere, med undtagelse af Alpesejler. De brede, sejlformede vinger og den ualmindeligt hårdtspændte og stive flugt adskilte den fra denne, der normalt virker slappere og en anelse mere lang- og slankvinget. Desuden er Alpesejler relativ lang bagtil, med tydelig kløftet hale, i modsætning til Tornhalsejleren der virkede kort, tyk med tydelig lige afskåret hale.

Fuglen sås i bedre belysning end fotografierne afspejler. Dragtsmæssigt var fuglen mørk, og jeg fik set både hvidt U på gumpen og stort, lysegråt felt på ryggen, ca. mellem vingerne, i kontrast til mørkt hoved, overgump og vinger. Jeg fik ikke set strube og pande godt i felten, da jeg havde travlt med at dokumentere fuglen efter indledende artsbestemmelse, men billederne viser tydelig stor, lys strubeplet, en lys pande, en tilsyneladende frisk dragt og selv haleterne kan ses. Farvnuancen af ryggens lyse felt kunne jeg ikke med sikkerhed vurdere. Den virkede lysegrå, men det er et skøn. De karakteristiske hvide kanter på de inderste tertiærer fik jeg ikke set, og de kan heller ej ses på fotografierne.

Flugten var generelt set kraftfuld, hurtig og ubesværet, og foregik for det meste relativt lavt. Flugten skiftede mellem lange glid og serier med aktiv flugt.

Det at fuglen fouragerede lavt og over vand er ikke noget ukendt fænomen, og således er arten ofte knyttet til vand under træk og overvintring, dvs. floder, søer, deltaer, marskområder m.m. og fouragerer her ofte lavt. Den seneste fugl, som blev set i England, fouragerede ligeledes forbløffende lavt, ofte i hovedhøjde på observatørerne. Det er i kontrast til den oplevelse jeg har haft af med dem i yngletiden i Nordthailand, hvor de fouragerede meget højt.

Forvekslingsmuligheder:

Eneste øvrige forvekslingsmulighed, når fuglen blev set så godt som tilfældet var, er de to østasiatiske sejlere White-vented Needletail og Brown Needletail. Begge disse arter viser stort hvidt U på undergumpen som Tornhalsejler, men kun hos Tornhalsejler ser man den store hvide strubeplet. De to nævnte arter er desuden enten standfugle eller kortdistancetrækkere.

Alder

Aldersmæssigt var min første fornemmelse, at der var tale om en ældre fugl, vurderet på den lyse pande. Yngre fugle viser imidlertid også lys til smudsig-hvid pande, blot i en mere afdæmpet farve end den renhvide, som ses hos de ældre fugle. Ungfugle viser oftest mørke pletter i undergumpen, hvilket ikke

fremgår synligt på denne fugl, men fjerdragten virker der imod frisk, hvilket peger på en 1k-fugl. Af denne grund har SU også valgt at godkende fuglen som 1k.

Vejrsituationen

Fuglen dukkede op midt i et indfluks af sjældenheder fra øst, som også nævnt indledningsvis, og selvom det ikke er et ukendt fænomen sidst på efteråret, så kan et kig på vejr-situationen over Asien i den foregående uge formentligt underbygge en større sandsynlighed for besøg langt østfra i disse dage. Som fremført af David Erterius på Vår Skådervärld (en svensk Facebook-gruppe for raritetsinteresserede), strakte der sig et ubrudt højtryksbælte hele vejen hen over Asien fra Japan og helt til Skandinavien i denne periode, resulterende i en vestgående, stabil og nærmest ubrudt medvind hen over kontinentet i klart vejr. En korridor der uløseligt vil sende mange fugle fra fjernøsten i vores retning, og afvigende fugle med omvendt trækretning vil kunne nå langt under sådanne forhold.

Udbredelse og forekomst i Vestpalæarktis

Fuglen er udbredt i et bælte hen over det sydøstlige Sibirien, nordlige Kina og Japan. Den overvintrer i Østaustralien og på Ny Guinea. Der findes desuden en standfuglspopulation i Himalaya – fuglene i denne bestand har dog altid mørk pande.

Der foreligger d.d. 21 andre fund af Tornhalsejler fra Vestpalæarktis, om end nogle af de engelske fund, der faldt i løbet af samme år, regnes for samme fugl af mange.

Storbritannien	6 fund
Finland	4 fund
Irland	3 fund
Sverige	2 fund
Norge	2 fund
Færøerne	1 fund
Holland	1 fund
Malta	1 fund
Spanien	1 fund

Af disse er blot fundene fra Malta og Spanien efterårsfund (november), mens de resterende europæiske fund alle er perioden maj-juli. Endvidere er blot tre af de øvrige VP-fund af arten gjort i det nye årtusinde!

Olivenskovdrossel *Catharus ustulatus*, Christiansø 21. oktober 2012. Arten kendes på dens generelle brunt toned fjerdragt, samt ansigtstegningerne med tydelig lys varmtfarvet tøjle mellem øje og næb, samt en beige tydelig øjenring. En Gråkindet Skovdrossel *Catharus minimus* er til sammenligning mere kold i grundtonen, har ingen tydelig lys tøjle og kun en small gråhvid øjenring. Foto: Jens Mikkel Lausten

To nye arter for landet på Christiansø i oktober 2012: Dværgnattergal *Luscinia sibilans* og Olivenskovdrossel *Catharus ustulatus*

Af Tim Hesselballe Hansen

Når en sjælden fugl dukker op, vækker det altid begejstring blandt feltbisserne. Tilstedeværelsen af to sjældne arter samtidigt er naturligvis endnu bedre. I månedsskiftet maj-juni 2003 ville begejstringen inden ende tage da to nye arter for landet, Klippeværbling og Østlig Bleg Gulbug, optrådte på samme tid på Gedser Fuglestation. Man sagde, at sådan noget nok aldrig ville ske igen. Og gudskelov tog man fejl...

Christiansøs come-back?

På Christiansø blev der udført standardiseret ringmærkning af småfugle i perioden 1976-1997. I de følgende år fik ringmærkningen på øen en mere sporadisk karakter, og der blev selvsagt ikke fundet så mange sjældne fugle som tidligere. Siden 2001 har Jens Mikkel Lausten (JML) dog ringmærket hvert efterår på øen i fem uger efter de samme standardiserede normer som tidligere.

Dvärgnattergal *Luscinia sibilans*, Christiansø 14. oktober 2012. Arten er en anelse mindre end Rødhals, har tegninger på brystet og rødlig hale, hvilket får den til at minde om en lille Nattergal. Foto: Jens Mikkel Lausten

Således også i 2012, hvor efteråret ikke havde budt på de helt store overskrifter. Det ændredes dog om eftermiddagen søndag d. 14. oktober, hvor JML efter lidt regn havde genåbnet nettene. I et net ved de to små branddamme "Brillerne" sad en Sangdrossel og en Rødhals, men mens de blev ringmærket, fløj endnu en fugl i nettet. Den havde en kort, rødlig hale samt pletter på brystet, og den erfarne ringmærker kunne med det samme bestemme fuglen i hånden til Danmarks første *Dværgnattergal*.

Panik i twitcher-Danmark

Desværre var to birdere netop taget med færgen hjemad en halv time tidligere, men der var stadig fem fuglefolk tilbage på øen, som fik den sjældne fugl at se. Fuglen blev meldt ud på alle meldesystemer, og i resten af landet blev birdere rystede over den hårde melding. Der var kun fire fund af *Dværgnattergalen* i hele Europa, og det var en art, man dårligt turde drømme om herhjemme. Sikkert på grund af Christiansøes afsides beliggenhed var der kun ca. otte fuglekiggere, der forsøgte at twitche fuglen. De ankom dagen efter om mandagen, og de fleste returnerede slukørede tirsdag. Fuglen var ikke til at finde, og selvom arten er kendt for at færdes diskret i bunden af krattene – en skulker – mente de fleste, at fuglen var trukket videre.

Den var dog stadig på øen, for JML fangede den igen torsdag d. 18. oktober, hvor der udover de faste folk, også var to stædige personer tilbage på øen fra det første twitch. Om aftenen mødtes en mindre gruppe i Køge Havn med kurs med færgen mod Bornholm og Christiansø. De ankom fredag formiddag og fandt *Dværgnattergalen* efter fem timers eftersøgning. Samtidigt skiftede færgefarten til og fra Christiansø til "uden for sæsonen", og de glade twitchere kunne nu ikke komme hjem. Det var fredag eftermiddag, og de måtte blive til søndag, ligesom alle, der nu var på vej mod øen, måtte udsætte deres ankomst til søndag. Det var en god periode for spændende fugle på Christiansø, og i ventetiden kunne *Dværgnattergalen* i perioder nydes i felten ligesom der blev set både Lille Fluesnapper, Hvidbrynet Løvsanger og Fuglekongsanger samt store antal almindelige trækfugle.

Søndag morgen d. 21. oktober var der stadig mange fugle, og pludselig kunne alle på deres walkie talkies høre en lidt panisk JML tilkalde Rolf Christensen til

Brillerne. Og ja, han havde gjort det igen! Han havde fanget endnu en ny art for landet. Alle samlede sig ved Brillerne for at se den amerikanske skovdrossel, som forblev ubestemt i de første paniske minutter. Størrelsen og den karakteristiske undervingetegning viste, at det var en "*Catharus*-skovdrossel", og ingen af disse arter var set før i Danmark. Fuglebøger blev konsulteret, og så blev *Olivenskovdrossel* tilføjet den danske fugleliste. De tilstedeværende kunne ikke tro deres held og udråbte øjeblikkeligt turen til danmarkshistoriens mest heldige twitch, hvilket vist ikke er helt ved siden af. Senere på dagen ankom et stort hold fuglekiggere, hvoraf nogle enkelte fik set *Dværgnattergalen*, men *Olivenskovdrosslen* var som sunket i jorden. Et par dage senere lykkedes det dog for andre håbefulde tilreisende at se og fotografere *Olivenskovdrosslen* på øen.

Forekomst i Vestpalæarktis

Sjældenhedsudvalget har godkendt forekomsten af *Dværgnattergal* i perioden 14.-21. oktober 2012 og *Olivenskovdrossel* for 21.-30. oktober 2012, begge som 1K-fugle og i begge tilfælde som det første fund for Danmark.

Der var blot fire tidligere fund af *Dværgnattergal* fra Vestpalæarktis. Det første af disse kom så sent som i 2004, da en fugl sås 23. oktober 2004 på Fair Isle, Shetland, Skotland (Slack 2009). Derudover er der to andre fund fra Storbritannien: 2. oktober 2010, (fundet død) North Ronaldsay, Orkney, Skotland og 14. oktober 2011, Warham Greens, Norfolk, England (British Birds 2011, British Birds 2012). Dertil kommer et fund fra det østlige Polen i 2005, idet en fugl sås 30.-31. december ved Bialystok (Slack 2009). Arten yngler i det sydlige Sibirien fra Sakhalin i øst, til Altaibjergene mod vest og mod syd til Nordøstkina, og den overvintrer i Kina, Indonesien og Thailand.

Olivenskovdrossel er en nordamerikansk art og har tidligere været truffet syv gange i Skandinavien (Norge: 4 (alle fra Utsira), Sverige: 1 og Finland: 2), mens der i resten af Vestpalæarktis er yderligere ca. 40 fund, hvoraf langt de fleste er fra de Britiske Øer. Det var således ikke en helt uventet art i Danmark, men de fleste havde nok troet, at den ville blive fundet i Vest- eller Nordjylland. Den yngler i Canada, Alaska og det nordligste USA. Overvintringsområderne ligger i det sydlige Mexico og ned til Argentina.

Hvidkronet Stenpikker, Store Vrøj, Saltbæk Vig, 2. juli 2010. Foto: Niels Poul Dreyer

Hvidkronet Stenpikker *Oenanthe leucopyga* – ny art for landet

Af Tim Hesselballe Hansen

Onsdag den 30. juni 2010 opdagede Uffe Seneca en usædvanlig fugl ved Saltbæk Vig på NV Sjælland. Fuglen var en helt sort og hvid stenpikker, og der var dermed tale om en af de meget sjældne arter. Assistance blev tilkaldt, og fuglen kunne ret hurtigt bestemmes til Hvidkronet Stenpikker, som ikke tidligere var set i Danmark, eller for den sags skyld i Skandinavien! Fuglen var en 2K han og opholdt sig ved Store Vrøj, Saltbæk Vig 30. juni – 3. juli 2010.

Tur til lukket område

Fuglen blev rapporteret til offentligheden samme aften, og den skabte naturligvis stor interesse blandt de mange, som gerne ville se fuglen. Store dele af Saltbæk Vig-området og ikke mindst Store Vrøj, hvor fuglen opholdt sig, er dog lukket for offentligheden, så det kunne ikke umiddelbart lade sig gøre. Takket være de lokale ornitologer lykkedes det dog at opnå tilladelse til at komme ind til fuglen på en planlagt tur om aftenen dagen efter. Der var over 100 deltagere på turen, og den forløb eksemplarisk. Folk blev stoppet ind i så få biler som muligt, da området kun har små grusveje og ingen p-pladser, men takket være god planlægning blev hverken fuglen, naturen eller beboerne generet af det usædvanlige besøg. Fuglen kunne ses på nært hold, hvor den fra en udkigspost på et lille skur udså sig insekter uden at interessere sig for de mange tilskuere.

Om lørdagen, to dage senere blev der givet tilladelse til endnu en tur ind i området. Det var nu weekend, og mange ville sikkert møde op. Det var blevet besluttet, at man kun kunne komme ind til fods, og at Rasmus Strack fra Fuglenes Hus var turløder. Også på denne tur med omkring 125 deltagere, fik alle fuglen at se. Dog var dette årets varmeste dag, og den i forvejen lange gåtur blev forlænget yderligere, da fuglen havde flyttet sig en kilometer længere ud, end den tidligere var set. På den lange vej tilbage til bilerne kunne de færreste holde til mere, og pga. dehydrering måtte ambulance tilkaldes, og to køres til hospitalet. De fortryder dog næppe turen, for det var den sidste dag, den Hvidkronede Stenpikker blev set.

Genfundet i Tyskland

Nær Cuxhaven i Niedersachsen, Tyskland dukkede en Hvidkronet Stenpikker op 28. august 2010. Pga. detaljer på fjer, ben og næb, blev det hurtigt klart, at det var samme fugl, som havde opholdt sig i Danmark. Fuglen blev ringmærket på lokaliteten, hvor den til sidst blev fundet død 10. november. Den blev muligvis taget af en kat.

Første fund i Danmark

Hvidkronet Stenpikker er en art fra Nordafrika og Mellemøsten, og den er ikke en langdistancetrækfugl, som de fleste sydlige sjældenheder, der optræder i Danmark. Derfor var der god grund til at overveje, om det kunne dreje sig om en undsluppen fangenskabsfugl. Arten er dog tilsyneladende ekstremt sjælden i fangenskab, og fuglen viste ingen umiddelbare tegn på at have været holdt i bur. Fuglens adfærd var ikke usædvanlig i forhold til artens adfærd i yngleområderne. På den første tur ind til fuglen torsdag aften vakte det dog bekymring, at den haltede og kun stod på ét ben, når den hvilede. Dette kunne minde om en skadet burfugl, men langvarige videooptagelser fra om morgenen samme dag viser, at benet ikke fejlede noget. Det tyder altså på, at den var kommet til skade i løbet af dagen, og to dage senere var benet godt igen.

I Tyskland udtog man i forbindelse med ringmærkning en fjer, som blev anvendt til at foretage en stabil isotopanalyse. Deuterium-værdierne indikerede, at den undersøgte fjer sandsynligvis ikke er udvokset i Centraleuropa, men derimod i det sydlige Middelhavsområde. Dette indikerer, at fuglen er vokset op eller rettere, at fjerene er vokset ud i fuglens yngleområde og ikke i fangenskab i Europa.

Sjældenhedsudvalget har godkendt fundet af Hvidkronet Stenpikker fra Store Vrøj, Saltbæk Vig 30. juni – 3. juli 2010 i kategori A, og i Tyskland betragter Deutsche Avifaunistische Kommission ligeledes fundet som en spontan optræden.

De eneste andre mellem- og nordeuropæiske fund er 2.-5. juni 1982 i Suffolk, England og 3.-13. maj 1986 i Bayern, Tyskland. Sidstnævnte fund blev dog godkendt i kategori D på den tyske artsliste. Herudover foreligger der en række fund fra Sydeuropa, således ét fund fra både Spanien, Portugal, Frankrig, Italien, Malta og Kroatien samt hele syv fund fra Cypern. Desuden er der flere tidligere godkendte fund af Sørgestenpikker *Oenanthe leucura* fra de Britiske Øer og ét fra Østrig, som nu regnes for ubestemte Sørg-/Hvidkronede Stenpikkere, da man ikke kan udelukke unge Hvidkronede Stenpikkere uden hvidt på hovedet (Slack 2009). Husk, at se på den vigtige haletegning, når du finder én af de to i Danmark!

Buskrørsanger, Vestvolden, Brøndby, 25. juli 2012. Foto: Lars Krogh

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*: Første danske ynglefund

Af Tim Andersen

Et par Buskrørsangere ynglede i sommeren 2012 med held ved Vestvolden (den gamle Københavns Befæstning) på strækningen mellem Holbækmotorvejen og Køge Bugt banen, beliggende i Hvidovre Kommune. Der kom tre unger på vingerne.

Biotopen er en overgangszone mellem løvskov og åbent land. Vestvolden selv er et ca. 200 meter bredt og mange kilometer langt løvskovsområde omkring en voldgrav. Vestsiden af den pågældende strækning af Vestvolden i Hvidovre grænser op til en stor indhegnet fårefold, og i overgangszonen mellem denne og Vestvolden er der et mere åbent område med krat. Buskrørsanger-territoriet lå ganske tæt på en offentlig sti inde i indhegningen i en lysning omkranset af mindre træer, bl.a. ahorn og tjørn. Lysningen er 50 meter i diameter, og er for en stor del bevokset med meterhøjt gyldenris med nogle få hyldebuske inde i midten og i periferien enkelte andre buske såsom liguster m.m.

Den syngende han blev opdaget d. 15. juni lidt ved en tilfældighed, idet jeg kun besøger lokaliteten

lejlighedsvist. Denne morgen var jeg på cykel på vej hjem fra en natlig lyttetur til Vallensbæk Mose, da en pludselig indskydelse fik mig til at dreje en omvej ned langs Vestvolden. Allerede på afstand hørtes der noget, der lød som en Buskrørsanger, men da jeg kom nærmere, lød der også Kærsanger-sang fra samme position. Det skabte kortvarigt lidt usikkerhed om hvilken art der egentlig var tale om, men meget hurtigt blev det klart, at der var en af hver art, som nærmest duellerede om retten til territoriet. Denne duel vandt Buskrørsangeren, som fik jaget Kærsangeren væk, og hver gang Kærsangeren formastede sig til at synge, røg Buskrørsangeren efter den. Kærsangeren blev mere og mere tavs og efterfølgende næsten ikke set eller hørt mere. Imens fortsatte Buskrørsangeren ufortrødent med høj sangintensitet til langt ud på eftermiddagen.

Buskrørsangeren sang de næste ca. 10 dage med op til 12-14 timers vedvarende sang i døgnet, fra omkring kl. 1 nat til ud på eftermiddagen. Det forhold, at den sad i en indhegning tæt op ad en offentlig sti, gjorde,

at der var ideelle muligheder for både at se fuglen og nyde dens eminente sang, hvilket rigtig mange benyttede sig af. Den havde et meget stort repertoire, hvor den foruden sine egne fraser indflettede en mængde imitationer. Jeg noterede således imitation af 42 fuglearter, mange danske, men også en del udenlandske, som den må have hørt på trækket eller i vinterkvarteret, eller måske i yngletiden sidste år et sted østpå. Desuden imiterede den løvfrø.

Efter ca. 10 dage faldt sangaktiviteten betydeligt. Sidst i sangperioden blev fuglen flere gange set med strå (redemateriale!) i næbbet. Dette blev i starten vist nærmest fortolket som at fuglen skulle have afløb for sin forplantningstrang ved at simulere redebygning. Samtidig var der flere observationer, hvor Buskrørsangeren forfulgte en anden lignende sanger, men på en fredelig måde, ikke som da den drev Kærsangeren ud af området. Da sangen var holdt helt op, regnede de fleste med at den så var væk. Rene Rantzau og undertegnede kunne dog konstatere, at den var der endnu, men bare var holdt ret pludseligt op med at synge. Det pludselige sangstop og iagttagelserne med redemateriale samt fuglens selskab med en lignende sanger, sammenholdt med fuglens særdeles aggressive adfærd over for en syngende Kærsanger på førstestaden, som effektivt blev drevet ud af området, vakte dog et spirende håb om at et yngleforsøg kunne være på vej. Rene Rantzau og undertegnede besluttede at fortsætte overvågningen samt mørklægge sagen for at give et eventuelt yngleforsøg en chance for at blive gennemført uforstyrret. Det varede da heller ikke længe, førend vi konstaterede at der faktisk var en mage til stede.

Så gik der omkring to uger, hvor der var meget stille omkring Buskrørsangerne, men vi registrerede dem dog næsten dagligt. Fuglene var meget diskrete i denne periode, både med hensyn til at lade sig se og til at give lyd fra sig. Man kunne vente op til en time eller halvanden, før man hørte dæmpede kald lavt nede i gyldenris-bevoksningen og kunne se på planternes bevægelser, hvordan fuglen langsomt bevægede sig fremad. Fuglene selv så man kun glimtvis i denne periode. Denne adfærd gav grund til fortsat optimisme, idet det passede smukt med at rugning kunne være i gang.

Omkring d. 13. juli kunne der mærkes en stigning i aktiviteten. Begge fugle blev konstateret ude samtidig den dag og hannen sang 3-4 gange meget kortvarigt. Flere gange var der trafik frem og tilbage over stien, men det gik så stærkt og fuglene dykkede så hurtigt ned i bevoksningen, at det ikke var muligt at se, om de medbragte føde. Den øgede trafik tydede dog på, at der var unger, som skulle have mad. Først d. 16. juli fik vi set, at der blev transporteret føde, og dermed et sikkert bevis for at der er unger! Fortsat foregik det hele dog meget diskret.

Omkring d. 22. juli blev begge fugle en smule mere synlige og sås flere gange sid på tæt hold med føde i næbbe. De var nu mere villige til at lade sig se og høre, det tydede på en ny milepæl i forløbet, og den 24. juli lykkedes det at se en af de gamle fugle aflevere føde til en udflojen unge, som stak hovedet op fra

gyldenrisene og fik maden proppet ned i gabet. Den 25. juli om morgenen brugte begge fuglene for første gang i lang tid det lidt udtrukne, skurrende advarselkald, som jeg synes lyder en smule anderledes end Rør- og Kærsangers tilsvarende kald (grovere, kortere og mere pludseligt, tror jeg det kan beskrives). Indtil da var det ellers overvejende det smækkende *sylvania*-agtige kald, der blev hørt. Der blev fortsat fodret, og senere på formiddagen så RR en unge, tiggende følge efter en af de voksne.

Der blev ikke gjort noget forsøg på at finde reden. Vi vidste nogenlunde hvor den var, ved at iagttagelse hvor fuglene slog ned, når de kom med føde, men der ville være en risiko for prædation, hvis der blev trampet en selv nok så beskedent sti ind til reden. Vi vidste derfor heller ikke, hvor mange æg eller unger der var tale om, men langvarige daglige observationer viste, at der var mindst 3 udflojne unger. Samtidig med at ungerne forlod reden offentliggjorde vi fundet.

I endnu en uges tid kunne den lille Buskrørsangerfamilie ses drage omkring, hvor ungerne fortsat blev fodret i redstedets nærmeste omgivelser. Sidst i juli begyndte ungerne at fouragere mere og mere på egen hånd, men de fik fortsat mad af forældrene helt til starten af august. Den 4. august sås stadig tre fugle, tilsyneladende en voksen og to unger, hvor den ene unge blev fodret. Sidste observation var af en enkelt fugl d. 5. august.

Ynglefundet var i øvrigt tæt på at blive spoleret, idet en mand med en kratrydder i starten af sangperioden åbenbart havde til opgave at fjerne al gyldenris i og omkring fårefolden, idet det er en indført og uønsket plante. Gyldenris er den dominerende plante i Buskrørsanger-lysningsen, så det kunne være gået gruelig galt. Manden blev dog stoppet og fik forklaret situationen, og han var heldigvis helt indforstået med at skåne ynglestedet og dets nærmeste omgivelser.

Interaktion med Kærsanger: Som sagt var Buskrørsangeren den første morgen i fuld gang med at jage en Kærsanger ud af territoriet. I denne strid blev Buskrørsangeren vinder. Senere i forløbet blev en Kærsanger enkelte gange set og hørt synge spagfærdigt i eller tæt ved Buskrørsanger-territoriet, men den blev omgående jaget væk. Et par Kærsangere ynglede knap 100 meter syd for Buskrørsangerne og havde udflojne unger et stykke tid før Buskrørsangerne. Mens Buskrørsangerne havde nyudflojne unger, sad en selvstændig ung Kærsanger (måske en af ungerne fra parret syd for) et par dage i Buskrørsanger-territoriet og hørtes også subsynge en gnidret, svært genkendelig sang. Den fik åbenbart lov til at opholde sig der uantastet. Et andet par Kærsangere ynglede ca. 60 meter nord for Buskrørsangerne og var meget sent på den, idet hannen sang intensivt i starten af juli og der var først udflojne unger i månedsskiftet juli-august. Denne Kærsanger-familie flyttede gradvist tættere på Buskrørsanger-familien, som da havde delvist selvstændige unger, men der blev ikke set nogen stridigheder de to familier imellem. Til gengæld skabte det en udfordring for tilreisende ornitologer, der skulle prøve at undgå at forveksle de to arter.